

Grafický list (c) Jaroslav Tvrdoň

VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI MĚSTA MORAVSKÁ TŘEBOVÁ

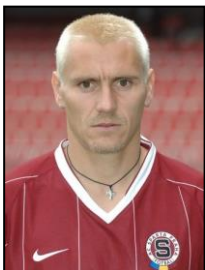
Tento dokument vznikl původně jako stručný seznam významných moravskotřebovských rodáků a byl určen k zařazení do schránky ve věži radnice, kde jste jej také našli. V průběhu prací jsme zjistili, že v muzeu, na radnici a ani v knihovně žádný podobný seznam není. Ani nejznámější a největší současná internetová encyklopedie Wikipedie neuvádí v této souvislosti víc než deset jmen, v české verzi je dokonce pouze jméno jediné. Přitom Třebováci mají mezi sebou množství lidí, na něž mohou být hrdí a kteří by neměli být zapomenuti.

A tak vznikla potřeba vytvořit jakousi moravskotřebovskou databázi významných osobností. Na její první verzi se právě díváte. Není to verze dokonalá, a vzhledem ke krátkému období, kdy vznikala, ani nemůže být. Přesto se však domníváme, že tento dokument může být pro příští generace zajímavý. Cenný je již v tuto chvíli, protože právě díky němu vznikne v knihovně papírová a posléze i elektronická databáze současných i historicky významných osobností našeho krásného města. V ní budou informace aktualizovány a doplňovány. A kdo ví, možná, že databáze zapadala prachem a vy se o ní dozvídáte teprve nyní, díky tomuto textu...

Ráda bych poděkovala všem, kteří se na vzniku tohoto dokumentu jakkoli podíleli. Jsou to především Miloslav Kužilek, PhDr. František Matoušek, PhDr. Jiří Šmeral, Eva Štěpařová a JUDr. Jana Zemánková.

Lenka Greplová

V Moravské Třebové dne 5. 2. 2016

ABRAHÁM, Martin
český fotbalový záložník

*20. 9. 1978, Moravská Třebová

Abrahám je defenzivní hráč s výborným přehledem, který může zaskočit i v obraně); nositel dvou českých mistrovských titulů ve fotbale. Fotbalově začínal v Moravské Třebové, na studia odešel do Brna (Boby Brno), poté se jeho sportovní cesta vlnila napříč kluby a zeměmi. Na přelomu léta a podzimu 2008 odešel na roční hostování do kyperského AEK Larnaka.

V sezoně 2005/2006 získal se Slovanem Liberec mistrovský titul. V sezoně 2007/2008 získal se Slavií mistrovský titul se Slavií Praha. Od roku 2013 působí v prvoligovém klubu v Příbrami. Dvakrát byl nominován do reprezentace. *(oficiální zdroje)*

BAZALOVÁ-CARTER, Magdalena, PhD, DABR*
vědkyně v oboru jaderná fyzika, lékařská fyzika zabývající se výzkumem diagnózy a léčby rakoviny

*11. 7. 1980, Moravská Třebová

Její výzkum se zaměřuje na radiační terapii a rentgenové paprsky, radioterapii elektronovými svazky s velmi vysokou energií a na nové zobrazovací techniky pomocí rentgenových paprsků jako jsou počítačová tomografie rentgenové fluorescence. Vystudovala moravskotřebovské gymnázium, jadernou fyziku na ČVUT v Praze (2003) a lékařskou fyziku na McGill Univ. (Ph.D., 2008). Působila na Stanford University School of Medicine, jako vysokoškolský asistent (2009-15), od roku 2015 jako odborný asistent v oboru lékařské fyziky na University of Victoria. * Titul DABR je Diplomate of the American Board of Radiology. *(autorizováno)*

BEČVÁŘ, Josef, Ing.
náčelník generálního štábu

*11. 8. 1958, Plzeň

Generálporučík (hodnost udělena 28. 10. 2014) Armády České republiky v letech 1973 až 1977 absolvoval Vojenské gymnázium Jana Žižky z Trocnova v Moravské Třebové. Vystudoval Vojenskou vysokou školu pozemního vojska ve Vyškově (1989), Vojenskou akademii v Brně (1989), Vševojskovou školu obrany v Paříži (1999) a Právnickou fakultu Univerzity Karlovy (1996). Působil jako vojenský přidělenec ve Francii, byl náčelníkem Vojenské policie.

Od 1. 5. 2015 je náčelníkem Generálního štábu, tedy nejvyšším vojenským představitelem armády. Má několik vyznamenání, například Medaili za službu vlasti, Záslužný kříž I. Stupně, Čestný odznak AČR krále Přemysla Otakara II. *(o.z.)*

BENEŠOVSKÝ, Jan
čelní představitel českého zvonařství, cínař

*není známo, Benešov – ☿17. 10. 1603, Moravská Třebová

Byl hluboce nábožensky orientovaný nekatolík, dvakrát ženatý (1597 Lída, téhož roku Anna Melzerová). Z obou manželství měl devět dětí, z toho tři synové Adam, Silvestr a Nathanael provozovali kovářské řemeslo. Od 23. 2. 1588 majitel zvonařské dílny v Moravské Třebové. Nacházela se v dnešní Poštovní ulici v domě č. 5. Pro MT a okolí zhotovil řadu zvonů: 1588 Vranová Lhota, 1594 Jevíčko, 1599 Pohledy. Zvon Kryštof, sedmý největší zvon v Čechách a na Moravě, vyrobil roku 1602 pro goticko-renesanční chrám Nejsvětější Trojice v Rychnově nad Kněžnou. Váží 5850 kg, u dolního okraje má průměr 197 cm. Zvon zdobí věž kostela dosud. Další zvony ulil Benešovský např. pro Zábřeh, Svojanov, Mohelnici. Z jeho cínařských prací jmenujme 1592 křtitelnice (městské muzeum v MT), 1592 konvice krejčovského cechu (tamtéž), 1592 konvice kovářského a kolářského cechu (známa pouze z literatury). *(ověřeno)*

BLAŽKOVÁ, Marie PaedDr.

*2. 2. 1942 Lysice

osobnost města Moravská Třebová

Marie Blažková je iniciátorkou mnoha aktivit pro občany města. Stála u zrodu vzdělávání seniorů – Moravskotřebovské univerzity třetího věku, stejně jako u projektu Zdravé město. Iniciovala vznik Centra volného času, které nabízí aktivity především pro romskou komunitu. Kromě řady aktivit pro seniory (zájezdy, výlety, cvičení) má zásluhu na vzniku, činnosti a reprezentaci města v pohybové disciplíně mažoretky. Za svou celoživotní aktivitu ve prospěch Moravské Třebové a jejích občanů byla roku 2014 vyhlášena Osobností města. (aut.)

BONACINA Marcus Eugenius

*1570, Milán, Itálie – †20. 3. 1621, Moravská Třebová

italský lékař, astrolog a alchymista osobní lékař Ladislava Veleny z Žerotína

Pocházel z rodiny milánského právníka Jana A. Bonaciny. Studoval práva a medicínu v Padově. V roce 1616 během svého pobytu u dvora Oldřicha z Kounic ve Slavkově u Brna napsal alchymistický traktát o výrobě zlata „De auro potabili“, který dedikoval Ladislavu Velenovi z Žerotína. Získal si Ladislavovu důvěru a v letech 1618 – 1621 byl jeho osobním lékařem a dvořanem. Pokoušel se také v okolí MT neúspěšně kopat zlato. Svou laboratoř měl údajně ve věži starého hradu, postavené kdysi Rýzmburky. Za své služby dostal v roce 1618 na předměstí dům se zahradou a 1619 Psí mlýn se zahradou. V roce 1619 se účastnil moravského stavovského povstání. Náhlá smrt jej ušetřila nucené emigrace či možného zatčení. Kromě zmíněného spisu se zachovalo několik italsky psaných listů adresovaných Ladislavu Velenovi a Sebastienu Tengenagelovi (vídeňský dvorský knihovník a orientalista). Literárně je postava M. E. Bonaciny ztvárněna v románu Augustina Prachaře Žerotínský lev (1932). Od 5. dubna 2008 je otevřena expozice na zámku, která nese jeho jméno: Alchymistická laboratoř Mistra Bonaciny. (ov.)

BOREŠ II. Z RÝZMBURKA– OSEKA

*1231 – †1277

zakladatel města Moravská Třebová, český šlechtic, nejvyšší komorník krále Václava I.

Pocházel z rodu Hradišiců. Jmenoval se podle hradu Riesenburk, který založil a dnes je znám jako Osek.

Byl kolonizátorem Moravskotřebovska kolem r. 1249, kdy od českého krále Václava I. obdržel zeměpanský majetek v oblasti povodí Třebůvky a Moravské Sázavy. Kolem roku 1257 založil jako centrum toho panství město Moravská Třebová. Také založil severně od Třebova augustinánský klášter Maria Kron. V roce 1260 se udála bitva u Kressenbrunn, kde Boreš velel zálohám a v níž Češi porazili uherské vojsko. Boreš v bitvě získal vzácnou relikvii - prst Jana Křtitele. Po neúspěšné vzpouře v r. 1275/6 spolu s Vítkovci a Závišem z Falkenštejna, proti králi Přemyslu Otakarovi II., byl zajat a roku 1277 popraven. Je znám také jako Boreš z Oseka nebo Boreš II. Hrabošic. (ov.)

CIHLÁŘ, Adolf

*5. 5. 1912, Dlouhý Most – †7. 4. 1944, Moravská Třebová

odbojář

Učitelské povolání jej v roce 1933 přivedlo do Moravské Třebové, kde bydlel v podnájmu na tehdejší Panské ulici u židovské rodiny, ze které pocházela i matka pozdějšího spisovatele Arnošta Lustiga. Odmítal narůstající německý nacionalismus a dával veřejně najevo odpor k událostem, zejména po Mnichovu. Po záboru města německou armádou byl ihned propuštěn z učitelského místa a musel opustit i dosavadní byt na Panské ulici č. 21. Přestěhoval se do č. 14 na Nových Sadech. AC a další vlastenci z Moravské Třebové se brzy zapojili

do odbojové činnosti, kterou od roku 1942 koordinovali s Národním sdružením vlastenců na severní Moravě (Šumpersko a Zábřežsko). Začátkem roku 1944 došlo k prozrazení činnosti skupiny. Přitom se dostaly do rukou gestapa i seznamy odbojářů. Adolf Cihlár byl zatčen 7. dubna 1944 a ještě téhož dne v úřadovně schutzpolizei a gestapa (dům na náměstí č. 16) při výslechu ubit k smrti. Jeho tělo bylo převezeno do hřbitovní kaple a 12. dubna 1944 při neveřejném pohřbu pohřbeno u hřbitovní zdi. Jako oficiální příčina smrti bylo uváděno selhání srdce. Ostatní členové odbojové skupiny z MT byli postupně zatčeni a po výsleších na gestapu skončili v koncentračních táborech. Patřili mezi ně například Jiří Just, Richard Sitta, Václav Mačát, Václav Mackerle, Ervin Seidl, Jan Nerušil Zdeněk Kubíček, František Jurka, Josef Komoň, Antonín Dokoupil a někteří další. Z věznic na území Německa je vysvobodil až příchod Rudé armády.

Ihned po skončení války, 8. června 1945, byl odbojář, kteří se vrátili do města, ustaven kroužek Adolfa Cihláře. Prosadili provedení exhumace jeho těla, při němž byla zjištěna skutečná příčina jeho smrti – proražení lebeční kosti a krvácení do mozku. Otevření hrobu bylo provedeno 2. září 1945 ve tři hodiny ráno za lékařského dozoru MUDr. Langa. V ten den byla pak uskutečněna tryzna spojená s odhalením pomníku Adolfa Cihláře, který se stal i symbolem všech padlých v domácím odboji. Byl umístěn v parku u hlavní cesty k muzeu a zhotovil ho trebovský kameník Rudolf Beneš. Rakev s kovovou vložkou, do níž byly po exhumaci uloženy pozůstatky Adolfa Cihláře, byla vystavená katafalku před ještě zahaleným pomníkem. Po odhalení pomníku byla rakev uložena do pohřebního vozu a smuteční průvod se vydal na poslední cestu městem. V průvodu za rakví šla matka Adolfa Cihláře, příbuzní, odbojář, členové Svazu politických vězňů, příslušníci policie, četnictva a vojska, Sokolové, skauti, partyzáni a další. Na místním hřbitově byla rakev uložena do hrobky, na níž stojí jednoduchý pomník, skládající se ze dvou menších obelisků. Kromě osobních dat zemřelého zde najdeme i nápis se slovy matky: „*Drahý synu, jak velmi mé srdce bolelo, když gestapo tě umučilo.*“ Pohřeb Adolfa Cihláře se stal tryznou za všechny padlé v domácím odboji a znovu připomněl hrůzy a utrpení, které našemu národu přinesl německý fašismus.

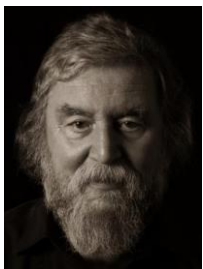
Po Adolfu Cihlářovi je ve městě pojmenovaná jedna z hlavních ulic, směřující k náměstí. Pomník Adolfa Cihláře, původně stojící v parku u muzea, je nyní umístěn na Komenského ulici. (o.z.)

CZERNY, Alois

*6. 2. 1847, Prostějov – †28. 4. 1917, Moravská Třebová

učitel, vlastivědný pracovník, zakladatel časopisu o Hřebečsku

Pocházel z české rodiny lékaře. Absolvoval reálku v MT, vyšší reálku v Olomouci a v letech 1869-71 technický institut v Brně. V letech 1872-77 byl suplujícím učitelem na gymnáziu v MT, poté učil na měšťance v Jevíčku, Svitavách a na dívčí měšťance v MT, kde se později stal ředitelem. Předmětem jeho badatelského zájmu bylo Hřebečsko, německý jazykový ostrov na českomoravském pomezí. Zabýval se historií, archeologií, uměleckými památkami, národopisem, geologií, paleontologií, entomologií a květenou. Své práce publikoval v německých časopisech. V roce 1897 byl Czerny jmenován konzervátorem II. sekce Centrální komise pro uchování uměleckých a historických památek s působností pro politické okresy Litovel, Zábřeh na Moravě, Moravskou Třebovou a Šumperk. Významně se podílel na budování a rozvoji muzea, shromáždil rozsáhlou geologickou a paleontologickou sbírku, která se stala základem muzejních sbírek. Muzeu věnoval své národopisné sbírky a také svou rozsáhlou odbornou knihovnu. Stal se prvním správcem v nové muzejní budově (1907-1917). V tu dobu měl již velké zásluhy o rozvoj vlastivědy a národopisu v Moravské Třebové, na němž se podílel jednak vlastním badáním, jednak založením časopisu pro etnografii Hřebečska (Mitteiungen zur Volkskunde des Schönhengster Lands) v roce 1905, spolu s profesorem gymnázia dr. Franzem Spinou. Zaměření časopisu, který vycházel až do roku 1941, bylo později rozšířeno o vlastivědu. Dílo: Der Politische Bezirk Mährisch Trubau (Politický okres Moravská Třebová, 1904), Sagen aus dem Schönhengster Land (1882). Za své celoživotní zásluhy byl vyznamenán zlatým služebním křížem a titulem čestný občan města Moravská Třebová. V roce 1919 mu město v Muzeu odhalilo pamětní desku, v roce 1924 po něm pojmenovalo ulici. Byl pochován v rodinné hrobce v MT. (ov.)

ČADÍLEK, Vladimír

*1. 6. 1951, Brno – †2012, Moravská Třebová

výtvarník, pedagog, ilustrátor

Absolvoval Střední průmyslovou školu textilní v Brně, výtvarný obor. Následně si vzdělání doplnil na pedagogické fakultě dnešní Masarykovy univerzity. Po studiích působil jako učitel na Základní umělecké škole v MT, Jevíčku, Poličce a Svitavách. Jeho rukama prošlo mnoho budoucích úspěšných profesionálních výtvarníků, např. F. Žáček, V. Kolář. Kromě pedagogické práce se věnoval i dalším činnostem. Podílel se například na knize Pověsti Moravskotřebovska, na výtvarné podobě Tříkrálových sbírek nebo na propagačních materiálech pro různé organizace. Své práce vystavoval na výstavách místních, regionálních i celorepublikových. (ov.)

ČUBRDOVÁ, Jana

*20. 3. 1942, Svitávka *roz.Štouračová,Paďourová

keramička (UVU), malířka

Je významnou keramičkou, členkou Unie Výtvarného umění České republiky, byla členkou již zaniklého moravskotřebovského sdružení výtvarníků Welen. Svá díla má umístěna v mnoha galeriích i městech, např. Muzeum policie ČR, velvyslanectví Slovenské republiky, Okresní galerie výtvarného umění v Náchodě a městského muzea v MT. Zabývá se tvorbou keramiky komorního charakteru a i přes různorodost je její rukopis vždy čitelný. Její obrazy podle jejích slov představují většinou její proměnlivé nitro. Poslední retrospektivní výstavu své všestranné tvorby připravila v roce 2008. Vytvořila plastiku pro smuteční síň a také pro obřadní síň radnice. V letech 1972 – 1979 byla ředitelkou moravskotřebovského muzea, v 90. letech působila tamtéž jako průvodkyně. (aut.)

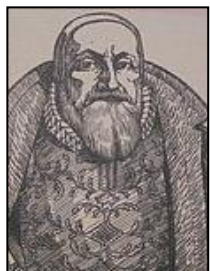
DITTERT, Karl

*16. 9. 1915, Moravská Třebová - †30. 10. 2013, Gmünd, Německo

průmyslový návrhář, designér

Narodil se jako třetí syn truhláře a zlatníce. Kariéru začal v továrně Franz Bonus a syn v Moravské Třebové, kde se vyučil rytcem a stříbrníkem. Vypracoval se na projektanta umělecky orientovaného oddělení a v letech 1935-37 a 1945-46 byl jeho vedoucím. Vzdal se osvobození od vojenské služby a mezi lety 1937-45 působil nejprve v československé, později v německé armádě. Během rekonvalescence v Berlíně vystudoval akademii výtvarných umění tamtéž. Roku 1941 se oženil s Hilde Köpplovou, o čtyři roky později se jim narodil syn Bernd. Když byl v roce 1946 byl z MT a Československa odsunut, vystudoval u profesora Hanse Warnecke Státní vyšší školu drahých kovů (Hochschule für Gestaltung Schwäbisch Gmünd). Roku 1961 byl jmenován profesorem, 1970-1972 byl ředitelem Staatlichen

Werkkunstschule Schwäbisch Gmünd, v letech 1972-1979 působil jako rektor Fachhochschule für Gestaltung Schwäbisch Gmünd. Od roku 1950 měl vlastní projekční kancelář, mezi jeho klienty patřil mimo jiné Lufthansa, Faber-Castell, Robert Bosch, WMF. Jeho výrobky získaly mnoho ocenění a jsou zastoupeny v muzeích např. v New Yorku, Philadelphii, Leningradu, Moskvě, Mnichově.

**von DORNSPACH, Nikolaus
starosta německého města Žitava**

*29. 6. 1516, Moravská Třebová – †7. 9. 1580, Žitava (Zittau), Německo

Syn městského úředníka Johanna se zapsal nejprve na univerzitě v Krakově, později na univerzitě ve Wittenbergu. Od roku 1546 pracoval jako městský úředník v Žitavě. O tři roky později byl jmenován starostou. Jeho diplomatické schopnosti znamenaly pro město velký ekonomický přínos, pomohl městu získat privilegia a cechovní svobody a také značné pozemky. Zasloužil se o vznik žitavského gymnázia.

DREXLER, Petr, doc. Ing. , Ph.D.

docent na VUT, absolvent moravskotřebovského gymnázia

***4. 10. 1980, Moravská Třebová**

EICHTHAL-PHERSMANN, Rudolf

spisovatel, nositel Čestné medaile prezidenta Rakouské republiky

***18. 3. 1877, Moravská Třebová – †14. 8. 1974, Vídeň**

Rudolf Pfersmann von Eichthal se narodil v domě č. p. 114 na náměstí v rodině plukovníka rakouské armády. Navštěvoval vojenskou školu v Eisenstadtu u Vídně (dodnes ve městě nese jedna z ulic jeho jméno) a c. k. Tereziánskou vojenskou akademii ve Vídni-Neustadtu. Školu absolvoval v roce 1898 jako poručník, nastoupil k 25. pěšímu pluku, po absolvování válečné školy ve Vídni byl přidělen do generálního štábu. Během první světové války byl jmenován náčelníkem štábu divize. Bojoval na frontách v Jižním Tyrolsku, v Itálii, Rusku a na Balkáně. Po válce se z vojáka stává umělec. Nejdříve, v roce 1920, se stal trumpetistou ve vídeňském Burgtheatru a ve Státní opeře, od roku 1928 se věnoval spisovatelské profesi vychází mu historický román Der Kreuzberg (Křížový vrch), který se opíral o jednu z moravskotřebovských pověstí (Herkner + Gromesová). Do literatury se zapsal především jako oblíbený autor milostných romantických novel a románů ze staré c. k. armády, např. Die goldene Spange, Das Ehrenwort, Der göttliche Funke, Mitzike, Die Patin, Der Marschallstab apod. V rakouské armádě svým dílem oceňoval zejména čest, odvahu, statečnost a oddanost vojáků trůnu, tedy přesný opak toho, jak armádu zobrazoval český spisovatel Jaroslav Hašek. Ačkoliv získal za své literární dílo řadu ocenění, žádná z knih von Eichthala nebyla dosud přeložena do češtiny. Do rodného regionu zasadil Rudolf von Eichthal (pod tímto zkráceným jménem publikoval) některá svá díla, např. román Die Burg Durana (Hrad Durana“ – epizoda z doby vlády Boskoviců v MT) nebo povídky Lang, lang ist's her... (Dávno, dávno je tomu...). Vztah von Eichthala k rodné MT byl silný, se svým rodištěm byl do své smrti v písemném kontaktu, ve svém bytě dokonce v jedné místnosti (Trübauzimmer) soustředil vše, co mu rodiště a dětství připomínalo. (ov.)

FELZMANN Fritz

všestranná osobnost a německy píšící autor

***16. 6. 1895, Boskovice – †10. 5. 1980 Korneuburg**

Pocházel z Boskovic, avšak MT, kam se jeho rodina přestěhovala, později označuje za své rodné město. Po maturitě na gymnáziu v MT se přihlásil na Vídeňskou univerzitu ke studiu práva a muzikologie. FF měl totiž od mládí velkou lásku k hudbě. Již na gymnáziu dirigoval svůj vlastní orchestr. Později studoval medicínu, přípravu na lékařskou dráhu přerušila 1. světová válka a Felzmannova služba na frontě v Rusku a Itálii. Teprve v roce 1922 studia medicíny dokončil. Jako lékař začíná pracovat v Hustopečích na Moravě, zde pobýval až do 2. světové války a zde také začal literárně tvořit. Po válce se usadil v rakouském Weinviertel, krátce působil ve Wilfersdorfu u Mistelbachu, poté ve Vídni, nakonec se usadil v Korneuburgu a ve Stockerau. Rakouským občanem se stal v roce 1949. Felzmann je autorem několika hudebních skladeb i oper, publikoval v časopisech, ročenkách, vlastivědných sbornících, psal básně (Vinohrad) i povídky (Výškový let, Mezi Moravou a Dunajem). Napsal také Historii hřebečských pěveckých a hudebních spolků. Za svou literární činnost byl Fritz Felzmann vyznamenán Medailí Adalberta Stiftera a Hřebečskou kulturní cenou. Jeho dcerou je rakouská spisovatelka Ilse Tielschová (narodila se 20. 3. 1929 v Hustopečích). (ov.)

GISKRA, Karl JUDr.

*29. 1. 1820, Moravská Třebová – †1. 6. 1879, Baden

politik a poslanec, starosta města Brna, rakouský ministr vnitra

Rakousko-uherský, resp. předlitavský politik sudetoněmeckého původu. V roce 1848 byl zvolen do všenněmeckého parlamentu v moravskotřebovském volebním okruhu. Byl považován na liberálního politika. V roce 1864 se stal starostou města Brna. V letech 1867 – 1873 byl ministrem vnitra Rakouska Uherska. (ov.)

**HODINA, (HODIENER) Hugo
malíř krajinář**

*28. 3. 1886, Moravská Třebová – †1945, Klais

Narodil se jako syn truhláře, ačkoli už během studií na MT gymnáziu projevoval nesmírný talent pro malířství, umělcem se stal proti vůli svých rodičů. Na vlastní náklady studoval v Mnichově u profesora Feursteina. Záhy po ukončení studií vypukla I. světová válka a Hugo musel narukovat. Byl raněn a shodou okolností se léčil v lazaretu v rodném městě. Po uzdravení byl znovu poslán na frontu, kde padl do ruského zajetí. Po válce pobýval většinou v Rakousku, kde se věnoval malování. Jeho láskou byla velká plátna s alpskými krajinami, jimiž také získal značnou popularitu. První velkou výstavu měl roku 1927 ve Vídni. Jeho díla mají výrazný smysl pro monumentalitu velehor, spolu s citem pro barevnost krajiny někdy až přitažlivě tajemnou. Věnoval se i kresbě a grafice – roku 1924 vytvořil lept „Svatební průvod v Kamenné Horece“, na němž je zachycena pozdně gotická zvonice se zděným patrem. HH byl vynikající malíř, který svým dílem proslavil v evropském měřítku nejen sebe, ale i rodné město. (ov.)

HÁJEK, Jan

*15. 9. 1978, Moravská Třebová

herec, držitel Ceny Thálie

Divadlo hrál již na gymnáziu v MT. Po setkání s režisérem Sergejem Fedotovem na festivalu Jiráskův Hronov se přihlásil na JAMU. Během studia hrál v brněnském divadle Polárka. Studium však nedokončil a v roce 2002 získal angažmá v Národním divadle moravskoslezském v Ostravě, kde v současnosti stále hostuje. Od r. 2006 působí v Praze, nejprve jako člen činohry Národního divadla, od r. 2011 jako člen Činoherního klubu ND. V roce 2006 získal Cenu Thálie pro mladého herce do 33 let. Ve vysílání Českého rozhlasu Ostrava v roce 2004 namluvil hlavní roli v komiksu Roger Krowiak. Hrál několik rolí v českých seriálech, např. České století, Nevinné lži, proč bychom se netopili, účinkoval i ve filmech, ztvárnil jednu z hlavních rolí ve filmu Kobry a užovky (2015). Hraje v Národním divadle v Praze, aktuálně v představeních Doma, Revizor, Rock'n'Roll nebo Sluha dvou pánů. (o.z.)

HÁJKOVÁ, Markéta

* 14. 3. 2000, Moravská Třebová

cyklistka, mistryně ČR v časovce jednotlivců, družstev a silničním závodě

Studentka MT gymnázia je aktuálně nejúspěšnější českou závodnicí ve své kategorii. Byla vyhlášena také sportovcem regionu Ústí nad Orlicí (momentálně závodnice cyklistické stáje SKP DUHA Lanškroun, souběžně také členkou CK Slovan M. Třebová).

V roce 2013 získala na Mistrovství republiky dvě zlaté medaile, o rok později dokonce tři. Ty jí předal Leo König při oslavě na moravskotřebovském náměstí po svém návratu z Tour de France 2014.

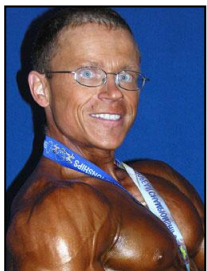

HALM, Miroslav

*30. 5. 1946, Moravská Třebová

motokrošař, mistr republiky, účastník seriálů mistrovství světa

Nikdy se sice světovým šampionem ve třídě do 250 ccm nestal, ale v roce 1974 zvítězil na závodech na mistrovství světa v Holicích. V sezonách 1970 - 1972 obsadil v absolutním pořadí mistrovství světa páté, sedmé a šesté místo. Kromě toho byl členem československého družstva, jež vybojovalo v prestižní Trofeji národů třikrát titul vicemistra světa (1970, 1972 a 1975) a shodou okolností třikrát bronzové medaile FIM (Mezinárodní federace motocyklistů) (1969, 1971 a 1976). Několikrát získal titul Mistra ČR. Jeho osudy ztvárnil ve své povídce spisovatel Ota Pavel.

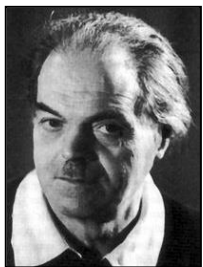

HAVLÍK, Petr

*1968, Moravská Třebová

kulturista, Mistr Evropy,

Reprezentant TJ Slovan Moravská Třebová na národních i mezinárodních mistrovských soutěžích. V roce 2006 získal titul Mistr Evropy v klasické kulturistice do 170 cm. Stal se Mistrem Moravy a Slezska v kulturistice do 75 kg, prvním vicemistrem ČR v kulturistice Masters do 80 kg, dvojnásobným Mistrem ČR v kategorii Masters (40 – 50 let) do 80 kg. V roce 2010 získal ocenění Moravskotřebovský sportovec roku v kategorii dospělých. (o.z.)

HENSEL, Walther

*8. 9. 1887, Moravská Třebová - †5. 9. 1956, Mnichov, Německo

hudební pedagog

Walter Hensel, vlastním jménem Julius Janiczek, se věnoval výzkumu a péči o lidové písně. Začínal jako pedagog na pražské obchodní akademii, od roku 1925 stál dva roky v čele hudební školy mládeže v Dortmundu, od roku 1930 učil na večerní škole ve Stuttgartu. Kromě toho režíroval sbory. V letech 1946 až 1950 byl vědeckým poradcem Městské knihovny v Mnichově.

Přestože mu bylo vládou umožněno studovat německé a slovanské lidové písně, práce v hitlerovském režimu obnášela řadu omezení. Podle Hensela byly bojovně laděné písně SA a Hitlerjugend pravým opakem toho, jak má hudba působit na duši člověka. O Henselově odvaze svědčí jeho prohlášení, že Píseň Horsta Wessela, známá též jako Die Fahne Hoch (Vlajku vzhůru), pochodová píseň SA a hymna NDSAP, je hudebně bezcenná. V roce 1956 obdržel Sudetoněmeckou kulturní cenu (Sudetendeutscher Kulturpreis). V Göppingenu je po Waltheru Henselovi pojmenována základní škola, v Moravské Třebové existuje Společnost česko-německého porozumění Walthera Hensela, která si klade za cíl uchování a rozvoj kultury německé menšiny v ČR a usmíření a porozumění mezi Němci a Čechy.

HERRMANN, Hugo

*23. 6. 1887, Moravská Třebová - †1. 1. 1940, Jeruzalém, Izrael

židovský spisovatel

Byl jedním ze zakladatelů židovské studentské organizace Bar Kochva v Praze. V letech 1919 až 1922 byl editorem Jüdischen Volksblatts. Kromě židovských témat publikoval Hermann popisy o svých cestách v Palestině, např. Nastávající svět. Cestovní dojmy z Palestiny (Praha, 1925) nebo Palestina dnes. Světlo a stín (Tel Aviv, 1935).

HIKL, Rudolf

* 13. 2. 1890, Dzbel – † 27. 11. 1970 Olomouc

středoškolský pedagog, ředitel olomouckých škol, publicista

Po vzniku ČSR odešel spolu s mnoha příslušníky české inteligence na Slovensko, s cílem vybudovat dosud neexistující slovenské národní školství, kde pobýval 17 let. Poté se stal ředitelem gymnázia v Banské Štiavnici. Od roku 1939 pracoval jako ředitel Českého dívčího reformního reálného gymnázia a Slovanského gymnázia. Od roku 1945 se jeho působištěm stala MT. Byl ředitelem obnoveného českého reálného gymnázia v MT. V kraji, z něhož bylo vysídleno původní německé obyvatelstvo, se rozhodl vybudovat kvalitní a uznávanou střední školu a vytvářet duchovní hodnoty, spojující příchozí obyvatelstvo s jeho novým domovem. Mj. sepsal dějiny města MT a okolí, zasloužil se o obnovení MT muzea v českém duchu, získával pro region české učitele a kulturní pracovníky. Přesto ze školských služeb musel nedobrovolně odejít po únoru 1948. V MT vykonával rovněž funkci správce městského muzea. Přijal také jmenování městským kronikářem. Nebyl městským kronikářem v pravém slova smyslu, nicméně vykonal pro město v tomto směru prozatím nejvíce. Napsal první české knihy o historii města „Moravská Třebová v dějinách“ (1948) a přepracované a doplněné vydání „Moravská Třebová, náčrt jejích dějin“ (1949). (ov.)

HOLAS, Karel

*18. 4. 1961, Svitavy

hudebník, skladatel, houslista a zpěvák skupiny Čechomor

Vyrůstal v MT, vystudoval brněnskou konzervatoř. Hrál v celé řadě hudebních skupin, například: ETC, ZOO, Tři sestry či Dobrohošť. Spolupracoval a hrál na albech A. Stivella, M. Kubišové, J. Dědečka, Vl. Mišíka, O. Petra, P. Nováka, Tiché dohody, Tři sester, ZOO, Jarka Nohavici a jiných. V roce 1989 založil skupinu ČESKÉ SRDCE. V roce 1991 zvítězil na francouzském rozhlasovém festivalu v Quimper a získal za hudební projev "Special Prix '91". Od roku 1994 hraje na pětistrunné housle a zpívá ve skupině Čechomor, kterou dovedl do dnešní podoby a soundu. V roce 2001 získal Čechomor tři hudební ceny Anděl. Kromě písniček skládá hudbu také k divadelním hrám (Kouzelník z Lublinu, Vláda tmy, Teremin atd.), animovaným i dokumentárními filmům nebo reklamním spotům. Složil také hudbu k filmu Petra Zelenky Příběhy obyčejného šílenství. (o.z.)

HOLZMAISTER, Ludwig Vincenz

*31. 3/7. 1849 Moravská Třebová – † 23. 2. 1923, New York

cestovatel, zakladatel moravskotřebovského muzea, později americký podnikatel

Věnoval se sběratelství - zejména předmětů z jižní Asie, Dálného Východu, Austrálie, Afriky. Své sbírky věnoval rodnému městu. Na své náklady nechal postavit novou budovu muzea (1905-1906). Roku 1893 založil sirotčí nadaci, v r. 1900 nadaci na podporu zchudlých soukeníků a vdov po soukenících, potřebných bývalých dělníků továrny Josefa Johanna (více viz Wondra), a zchudlých měšťanů a měšťanek. V roce 1908 byla založena muzejní nadace. Kromě toho poskytoval jednorázové finanční příspěvky, největší zřejmě na stavbu městských lázní v roce 1911 (bylo to nejméně 15.000K). Potřebným lidem a zejména dětem přispíval také formou vánočních peněžitých dárků. Všechny Holmaisterem založené nadace měly společné jedno ustanovení – byly určeny výhradně osobám německé národnosti. Poslední návštěvu Moravské Třebové uskutečnil roku 1912. (ov.)

HORKÝ, Josef Edmund

*1790, Moravská Třebová – † prosinec 1844

moravský dějepisec, genealog, topograf(ov.)

HORSKÁ, Hana PaedDr.

*16. 5. 1963, Moravská Třebová

malířka, grafička, autorka mezinárodní výtvarné soutěže Pod modrou oblohou

Vystudovala Pedagogickou fakultu v Hradci Králové, učitelství pro 5. - 12. ročník, obor: český jazyk a výtvarná výchova, v roce 1989 složila rigorózní zkoušku. Maluje obrazy štětcem a vytváří je i na počítači v programu CorelDRAW® Graphics Suite. Její výtvarná tvorba má zajímavou osobitou formu v soudobém výtvarném umění. Své samostatné výstavy instaluje nejen v naší České republice, ale i v Holandsku, Polsku či na Slovensku. Její práce jsou zastoupeny v soukromých sbírkách např. i na Novém Zélandu, v Norsku či Německu. Vymyslela výtvarnou soutěž v počítačovém programu Malování systému Windows americké firmy Microsoft a zorganizovala 9 ročníků této mezinárodní soutěže známé pod názvem „Pod modrou oblohou“. Soutěž záměrně propojovala výtvarnou práci s počítačovou technikou, za což jí Bill Gates, spoluzakladatel firmy Microsoft, poslal poděkování za skvělý nápad. (aut.)

JENICKÝ, Eduard

*23. 5. 1969, Moravská Třebová

filmový a divadelní herec, dabingový režisér

Vystudoval střední lesnickou školu v Trutnově, poté DAMU. Užívá pseudonymy Edouard Jenicky, Eduard Jeninský. Hrál v divadlech Nablízko, Komedie. Momentálně působí v pražském divadle Minor, kde hraje v inscenacích Zahrada a Autobus. Účinkoval například v seriálech Zdivočelá země, Kriminálka Anděl, Vyprávěj, Expozitura, Rodinná pouta, Comeback, hrál ve filmech Protektor, Černá sanitka, Paralelní světy, Poslední z Aporveru, Hidden Olympics.

V českém znění režíroval mimo jiné filmy 2012: Doba ledová, Titanic 2, Stoker, Králova řeč. (o.z.)

KASPARIDES, Eduard

*18. 3. 1858, Křenov – †19. 7. 1926, Bad Gleichenberg, Rakousko

malíř

Po studiích na akademii ve Vídni a v Mnichově se vrátil do Křenova, aby v kostele sv. Jana Křtitele restauroval nástěnné barokní fresky. Zdejší farnosti také věnoval rozměrné plátno „Pieta“, které je možno v interiéru kostela zhlédnout doposud. Malíř mimo jiné také portrétoval ruskou carevnu Alexandru Fjodorovnu, podnikal studijní cesty po Itálii, Německu, Švédsku, Rusku a Středomoří. Kasparidesova díla se na uměleckém trhu téměř nevyskytují, k vidění jsou ve významných muzejních institucích ve Vídni, Brně, Bratislavě a také Moravské Třebové a Křenově. Proslavil se svými náladovými krajinami s hrou světla a stínu. Za své dílo získal mnoho ocenění, roku 1900 obdržel i Malou státní cenu. Byl členem Svazu umělců ve Vídni, za zásluhy byl jmenován Rytířem řádu císaře Josefa. (ov.)

KIRCHNER, Franz

* 20. 4. 1919, Moravská Třebová - †25. 4. 2003, Brémy

politolog, starosta německého města Výmar (Weimar)

Během okupace Československa studoval v Praze ekonomii, ale jeho univerzitní studia přerušilo povolání do Wehrmachtu. Po válce byl nucen rodnou zemi opustit a usadil se v Mecklenburgu, kde vstoupil do Christlich-Demokratischen Union Deutschlands (CDU), Křesťanskodemokratické unie Německa. V roce 1950 absolvoval studium na Vysoké škole práva a politických věd v Postupimi. Jako starosta Výmaru (1970-1982) proslavil město i za hranicemi země; ve Výmaru se konala řada konferencí a odborných seminářů. V roce 1981 podepsal se starostou francouzského města Blois Pierrem Sudreauem dohodu o partnerství měst.

KLÍČ, Josef

*10. 8. 1976, Moravská Třebová

violoncellista a koncertní mistr Národního divadla v Brně, vítěz mezinárodní soutěže Yamaha (1998)

Absolvoval pardubickou konzervatoř a brněnskou JAMU, obor hra na violoncello. Studoval na japonské Toho Gauken Academy v Toyamě, kde následně působil jako asistent. Je laureátem mnoha interpretačních soutěží, např. Soutěže o cenu Leoše Janáčka (2000, 2. cena + cena za nejlepší provedení díla Leoše Janáčka). Uspěl také ve skladatelské soutěži ve švýcarském Bielu.

Jako sólista vystoupil jak v doprovodu našich i zahraničních významných pianistů (Dagmar Zámečnickové, Heleny Fialové, Risy Takahashi, Momoko Fusa), tak i spolu s prestižními orchestrálními tělesy (Moravská filharmonie Olomouc, Státní filharmonie Zlín, Janáčkův akademický orchestr, Brněnský komorní orchestr). Je vyhledávaným interpretem současných skladatelů, jako jsou například Martin Dohnal, Miloš Štědroň, Peter Graham, Anton Hueber, Zdeněk Král, Ctirad Kohoutek nebo Jarmila Mazourová. Jejich díla nejen předvedl ve světových premiérách, ale byla mu často i dedikována. V současnosti je Josef Klíč členem Moravského kvarteta, koncertním mistrem opery Janáčkova divadla v Brně a zároveň působí jako pedagog na hudební fakultě brněnské JAMU.

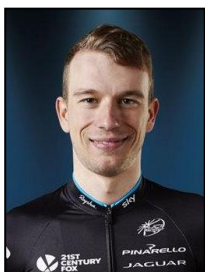
Přes výrazné úspěchy na poli vážné hudby, s níž potěšil publikum v mnoha zemích (např. Rakousko, Holandsko, Japonsko, Itálie...), je Josef Klíč tvůrcem vlastních skladeb, které nezaprou ani autorovy četné zkušenosti s širokým proudem undergroundové a alternativní hudby. Spolupracoval např. s Mejlou Hlavsou, Timem Bradym, Pavlem Fajtem, J. E. Fričem, P. Zajíčkem, J. J. Neduhou a Extempore, Ještě jsme se nedohodli, Psími vojáky, Dama Dama, Dášou Vokatou atd. Zároveň je členem syrového violoncellového dua Křišťálová stoka a působí v dalších příležitostných uskupeních, jako je například Radost Brečet. Právě vlastní tvorba je hlavním těžištěm širokých hudebních aktivit Josefa Klíče. Je tvůrcem Moravskotřebovské hymny. (o.z.)

KOLÁŘ, Vladan, MgA.

*22. 4. 1978, Moravská Třebová

výtvarný umělec

Absolvent bakalářského oboru Textilní tvorby Univerzity Hradce Králové a poté magisterského oboru Akademie výtvarných umění v Praze. Na Akademii studoval v malířském ateliéru Antonína Strážka, Michaela Rittsteina a v ateliéru intermediální tvorby Milana Knížíka, kde nyní dokončuje doktorské studium. Vladan Kolář žije a pracuje v Praze. Jeho dílo se soustředí především na malbu a tvorbu objektů, je unikátní svou nadčasovostí, politickou aktuálností i estetickou svěžestí, a také osobitým rukopisem dobře zvládnuté techniky malby. Dílo Vladana Koláře je zastoupeno ve sbírce Národní galerie v Praze a v domácích i zahraničních soukromých sbírkách. (aut.)

KÖNIG, Leopold

*15. 11. 1987, Moravská Třebová

silniční cyklista (vrchař, časovkář)

S profesionální cyklistikou začínal v týmu PSK Whirpool, kde vyrostl v excelentního vrchaře. V roce 2010 přestoupil do druhodivizního německého týmu NetApp-Endura. Jeho největšími úspěchy jsou vítězství v 8. etapě závodu Vuelta a España 2013, kde celkově skončil devátý, a vítězství v královské etapě závodu Tour of California, taktéž v roce 2013. Vyhrál třetí etapu závodu kolem Bulharska (2010), v roce 2011 skončil celkově druhý v závodě kolem Rakouska. V roce 2014 se coby lídr stáje účastnil nejslavnějšího cyklistického závodu světa Tour de France a v celkové klasifikaci získal fantastické 7. místo. Po tomto úspěchu přestoupil do týmu Sky, kde plní roli lídra pro závody Grand tour a také roli superdomestika, například na Tour de France 2015 byl superdomestikem Chrise Froomea. V roce 2014 obsadil sedmé místo v celostátní anketě Sportovec roku. Aktuálně je společně s Romanem Kreuzigerem největší hvězdou české cyklistiky. (aut.)

KRÁTKÝ, Petr. Mgr.

*7. 12. 1947, Moravská Třebová

Mistr republiky, trenér, pedagog

Vystudoval Fakultu tělesné výchovy a sportu na Karlově univerzitě (1972), kde také od roku 1976 působí jako odborný asistent.

V letech 1969 – 77 reprezentoval Československo v desetiboji. V roce 1971 se stal Mistrem Československa, v roce 1975 zvítězil na mítinku v Götzisu. Rok poté měl Krátký všechny předpoklady k tomu, aby se dostal na olympiádu. Bohužel v nominačním závodě se mu nezdařil skok o tyči a do Montrealu tak neodjel, ačkoli dle papírových předpokladů měl na umístění v první desítce. Od roku 1976 do roku 1983 byl vedoucí trenér desetiboje Českého atletického svazu, v období 2006-9 byl vedoucím katedry atletiky na FTVS UK. Dlouhodobě se podílí na vzdělávání trenérských kádřů v atletickém hnutí.

KUŽÍLEK Miloslav

*4. 5. 1938, Jasina (Podkarpatská Rus)

historik, Osobnost města Moravská Třebová

Dlouhodobě a obětavě pracuje v oblastech památkové péče, výzkumu a popularizace historie města.

Od roku 1994 je předsedou Komise památkové péče. Pod jeho vedením komise spolupracuje s městským úřadem na zajišťování obnovy památek, ale vyvíjí také bohatou osvětovou činnost – pořádá foto soutěž „Moravská Třebová, jak ji neznáme“ spojenou s výstavou soutěžních i dalších fotografií, zájezdy za památkami a tzv. vlastivědná odpoledne na různá témata z historie města. Kromě toho své poznatky o historii Moravské Třebové prezentuje veřejnosti formou přednášek, besed a komentovaných prohlídek historického jádra, příspěvků v regionálním tisku. Lektoroval na Univerzitě třetího věku. Je autoritou, na kterou se obrazejí nejen profesionální pracovníci

v oblasti památkové péče, ale i školy a další organizace či vlastníci památkově chráněných objektů. Podílel se na realizaci projektu „Cesta od renesance k baroku“. Za tyto aktivity a především uchování historického dědictví města, stejně jako za jeho úspěšnou propagaci, mu byla u příležitosti životního jubilea udělena Cena Města za rok 2012. (aut.)

KREUZIGER, Roman

*6. 5. 1986, Moravská Třebová

silniční cyklista, juniorský mistr světa v silniční cyklistice, dvojnásobný vítěz celostátní ankety Král cyklistiky

Narodil se v Moravské Třebové, protože porodnice v Lanškrouně byla kvůli malování dočasně zavřená, ale nikdy zde nežil. Vyrůstal v Lanškrouně, kde se už od jedenácti let věnoval cyklistice. Od roku 2013 jezdí pro Team Tinkoff-Saxo. Jeho otec, Roman Kreuziger starší je někdejší juniorský mistr světa v cyklokrosu. Mezi největší RK úspěchy patří titul mistra světa do 19. let (2004), vítězství na etapovém závodě Tour de Suisse (2008), a to jako jeho vůbec nejmladší vítěz v historii tohoto závodu, 9. místo v celkovém hodnocení na Tour de France v roce 2009 a 2010, vítězství 19. etapy na Giro d'Italia (2012). (o.z.)

LADISLAV Z BOSKOVIC

*1455 – †1520, Letovice

šlechtic, vzdělanec, zakladatel Latinské školy v Moravské Třebové

Syn Václava z Boskovic a Kunky z Kravař. Studoval v Itálii, Africe a Asii. Po návratu do vlasti se stal kanovníkem olomouckým a posléze proboštem u sv. Petra v Brně. Po popravě staršího bratra Jaroslava z Boskovic byl nucen se souhlasem papeže vzdát se duchovních hodností a ujmout se rodového majetku, jednoho z největších na Moravě. Oženil se s Magdalenou z Dubé. V roce 1486 koupil od Erharta z Kuštátu moravskotřebovské panství a město si zvolil za své hlavní sídlo. V roce 1492 byla dokončena stavba nového hradu, jehož vstupní portál je považován za první projev renesance v Čechách a na Moravě. Po velkém požáru města v roce 1509 opevnil město hradbami s baštami a

nařídil novou výstavbu domů z kamene a cihel. Úprava náměstí s přilehlými ulicemi si zachovala podobu z té doby dodnes. V novém zámku umístil své sbírky dovezené ze studijních cest, především to bylo velké množství knih a rukopisů, hvězdářských, matematických a fyzikálních pomůcek, hudebních nástrojů, obrazů, zbraní. Otevřel ve městě Latinskou školu. Zemřel v roce 1520 na zámku v Letovicích při své cestě na zemský sněm. Ladislav z Boskovic patřil k nejvzdělanějším mužům své doby. Na jeho počest nese od svého slavnostního znovuotevření (7. 11. 1997) po rozsáhlé rekonstrukci moravskotřebovská knihovna název „Městská knihovna Ladislava z Boskovic v Moravské Třebové“. (ov.)

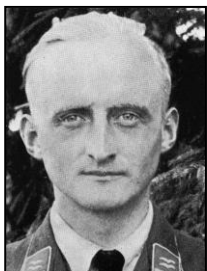

LADISLAV VELEN Z ŽEROTÍNA

*1579 – †1658

šlechtic, který z Moravské Třebové udělal centrum vzdělanosti a humanismu

Vnuk Ladislava z Boskovic, přední moravský šlechtic, který trebovské panství zdědil po svém strýci Janu z Boskovic (1589). Také on si zvolil Moravskou Třebovou za své hlavní sídlo a zřídil si velkolepý šlechtický dvůr. Obklopil se družinou umělců, přírodovědců, astronomů, alchymistů a lékařů. V nově postaveném arkádovém zámku, dokončeném roku 1616, byla tehdy po vzoru pražských rudolfinských sbírek zřízena „kunstkamera“, sbírka kuriozit a podivných automatických strojů. Město se stalo koncem 16. a počátkem 17. století střediskem vzdělanosti a humanismu a bylo nazýváno „Moravskými Athénami“. V roce 1618 se Žerotín stal moravským zemským hejtmánem, ale po bitvě na Bílé hoře byl nucen odejít do emigrace, čímž se coby nepřítel Habsburků vyhnul potupné smrti na šibenici. Zemřel v emigraci poblíž Poznaň v roce 1658. (ov.)

LANG, Friedrich **německý pilot**

*12. 1. 1915, Moravská Třebová – †29. 12. 2003 Hannover, Německo

Syn studijního rady Franze Langa vyrůstal v Linci a Černovicích. Vystudoval letecké inženýrství na technické univerzitě ve Wroclawi. 17. 4. 1935 přijal německé občanství. Během druhé světové války absolvoval 1008 bojových misí, během nichž nikdy nebyl sestřelen, nikdy nehavaroval a nikdy nemusel vyskočit. Major Lang, stíhací eso německé Luftwaffe, pilotoval střemhlavý bombardér Junkers Ju 87- Stuka. Po populárním letci Hansi-Ulrichu Rudelovi je považován za druhého nejlepšího pilota, který kdy svíral řídicí páku obávané Štuky. Poté, co byl 9. 2. 1945 Rudel sestřelen, stal se Lang velitelem bitevní eskadry SG 2 Immelmann. Tuto funkci však vykonával pouhé čtyři dny. Při přistání z prvního bojového letu proti sovětským tankům mezi Goldbergem a Bunzlau ve Slezsku se jeho letoun Focke-Wulf 190 převrátil na záda. Zbývajících několik týdnů války strávil Friedrich Lang v lazaretu, a poté v americkém zajetí. Propuštěn byl v srpnu 1945. Za své zásluhy byl vyznamenán Rytířským křížem s dubovou ratolestí a meči.

Po válce pracoval jako asistent učitele a zedník, než se 1. 1. 1956 vrátil k vojenské službě, ovšem vzhledem k cévní chorobě se již nemohl vrátit k létání. V roce 1961 byl povýšen na plukovníka. V letech 1960 až 1963 velel vojenské škole Luftwaffe, od roku 1967 až do odchodu do důchodu v roce 1971 byl velitelem vojenského obranného obvodu 22 v Hannoveru.

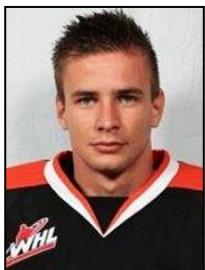
LANGR, Roman

*16. 6. 1976, Moravská Třebová

český horolezec, několikanásobný vítěz moravskotřebovské ankety Sportovec roku

Roman Langr v roce 2006 zdolal Aconcagua (6.962 m n. m.), nejvyšší horu světa mimo Asii, zúčastnil se několika himalájských expedic na osmitisícovky, např. Shisha Pangma – 8046 m.n.m (2003), Broad Peak – 8047 m.n.m (2005), Dhaulagiri - 8167 m.n.m.(2006), K2 – 8611 m.n.m (2007). V roce 2008 jeho expedici na Annapurnu předčasně ukončila lavina, všichni účastníci ale přežili. Je členem sportovních

klubů ČHS HK Kletr (Český horolezecký svaz, Horolezecký klub), Expedition Club, TJ Slovan M. Třebová, JAMES Slovensko, čestný člen Horolezeckého oddílu Panorama. Od roku 2000 je instruktorem horolezectví ČH UIAA (Mezinárodní horolezecká federace). Spolupracuje na natáčení dokumentárních filmů, například Mont Everest (2003) nebo Krásy ledového království (2005). Pravidelně se účastní závodů horských nosičů s 60kg a 100kg zátěží. V této disciplíně obsadil na Mistrovství Evropy v Rakousku v roce 2003 6. místo nebo například 3. místo v roce 2007 v Nízkých Tatrách. (aut.)

LANGHAMMER, Marek

*22. 7. 1994, Moravská Třebová

hokejový brankář, hráč NHL, nejlepší brankář na Mistrovství světa hráčů do 18 let (2011)

Odchovanec HC Slovan M. Třebová, poté odešel do extraligových Pardubic, kde hrál za juniorský i A tým, následně dva roky působil v zámořské juniorské soutěži WHL coby hráč Medicine Hat. V roce 2014 podepsal tříletou nováčkovskou smlouvu v nejprestižnější hokejové soutěži světa kanadsko-americké NHL s týmem Phoenix Coyotes. V roce 2012 získal s domácími hokejisty titul krajského přeborníka Pardubického kraje. Byl nejlepším brankářem na Mistrovství světa hráčů do osmnácti let (2011), oporou českého týmu by i letech 2012 a 2013. Zářil v 5. ročníku okresní sportovní ankety Sportovec 2012, když se získal titul „Krajánek“. Odborníci kladně hodnotí jeho rychlé reflexy, dobrý pohyb v brankovišti, a rychlou lapačku. (o.z.)

LIDL, Josef „Sepp“

*22. 8. 1911, Moravská Třebová – †15. 4. 1999, Weissenburg

profesor hudby a umění, malíř, spisovatel, editor, místní historik.

Vyrostl v rodině sládka společně s dvěma bratry. V osmi letech se dostal ke hře na housle, později začal brát hodiny klavíru. Studoval na Univerzitě Karlově umění a hudbu, od roku 1936 působil jako učitel na gymnáziu v Novém Jičíně. V roce 1937 se oženil s Erni Janiczek, později se jim narodila dcera Gerti (Gerti Lidl Griesbauer). Roku 1939 byla rodina převedena zpět do MT, ale již roku 1940 byl Lidl povolán do armády. Po vojenské službě, v níž padl do ruského a českého zajetí, byl v roce 1946 coby Němec z MT vysídlen a po ročním pobytu v Treuchtlingenu se usadil ve Weissenburgu, kde až do svého odchodu do důchodu (1976) učil. Organizoval setkání osob vysídlených z Moravskotřebovska a Českomoravské komunity Wondervogel. Hrál na housle, violu, violoncello a klavír, věnoval se kresbě tužkou i perem, maloval vodovými barvami, věnoval se linorytům i dřevorytům. 850 jeho kreseb a grafik je od roku 2009 na trvalou zápůjčku součástí Státního archivu ve Weissenburgu. Je nositelem mnoha ocenění, nejvýznamnějšími je Medaile Řádu za zásluhy (1975) a Spolkový kříž za zásluhy (1987). Je čestným občanem města Treuchtlingen (město v okrese Weissenburg) a jedna ze zdejších ulic nese také jeho jméno.

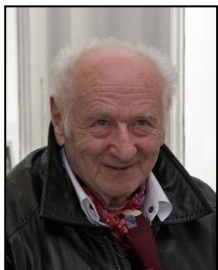

LOUBAL, Ladislav, MUDr.

*23. 12. 1924, Nové Mesto nad Váhom – †2. 2. 1997, Moravská Třebová

primář neurologického oddělení, městský kronikář, historik

Absolvent brněnské lékařské fakulty v Brně (1950), od roku 1954 se coby nejmladší primář v zemi stal přednostou neurologického oddělení Nemocnice v MT. Byl známým a uznávaným sběratelem grafiky, zejména vzácná exlibris našich předních výtvarníků (Born, Nouda, Čechová, Jiřincová, Kábrt, Lhoták, Tichá Liesler). Byl organizátorem výtvarných výstav, dlouholetým předsedou Komise památkové péče ve městě (1971-1974; 1978 – 1990). V roce 1968 spoluzakládal Vlastivědné listy. V letech 1995 – 96 byl městským kronikářem. Jako odborník na historii města je autorem časopiseckých a novinových článků i textů drobných publikací věnovaných historii a památkám. Jeho poslední prací bylo historické pojednání „Hřebečské baroko“ (1996). Pochován na hřbitově v České Třebové-Parníku; hrob zdobí socha přítele – známého sochaře Olbrama Zoubka. Měl dvě dcery, Lenka je členkou uměleckého souboru Klicperova divadla, Zuzana (vdaná Zajícová) je spisovatelkou a výtvarnou redaktorkou České televize. Po Ladislavu Loubalovi je v jihovýchodní části města pojmenována ulice – ulice Dr. Loubala. (ov.)

LUSTIG, Arnošt

*21. 12. 1926, Praha – †26. 2. 2011, Praha

židovský český spisovatel, publicista světového významu, držitel státní ceny za literaturu (1967)

Do MT přijížděl proto, že odsud pocházela jeho matka Terezie Löwyová žila v Cihlářově ulici č. 21. Když se Terezie vdala za Emila Lustiga, odešla s ním do Prahy. Rodina se do MT vracela k příbuzným až do roku 1938. Arnošt Lustig město navštívil naposledy v roce 2009. Ve svých literárních dílech se věnoval tématu holocaustu, sám prožil tři koncentrační tábory (Terezín, Osvětim, Buchenwald. Při transportu do Dachau se mu podařilo uniknout. Jeho nejvýznamnějším a nejznámějším dílem je Modlitba pro Kateřinu Horowitzovou (1964), napsal ale desítky dalších. Za román Krásné zelené oči (2000) byl navržen mezi kandidáty na Pulitzerovu cenu. V roce 2008 mu byla udělena Cena Franze Kafky. V roce 2012 byla založena Cena Arnošta Lustiga, která se uděluje každoročně jednomu z žijících českých občanů, který se obdobným způsobem jako Arnošt Lustig příkladně zasloužil o udržení a rozvoj celospolečenských hodnot, jakými jsou zejména odvaha a statečnost, lidskost a spravedlnost.

MAČÁTOVI**VÁCLAV MAČÁT**

* 1921 Dolní Čermná - †2012, Moravská Třebová

člen odbojové skupiny v Moravské Třebové, moravskotřebovský sportovec

Se sportem začínal po válce, v padesátých letech mimo jiné organizoval ve městě ligový box, od šedesátých let oddíl plavání, lyžování a tenisu. Působil také v atletice. Spolubudoval tenisové kurty a lyžařskou sjezdovku na Pastvisku, jako sportovec se účastnil Dětrichovského memoriálu.

Byl vlastencem, patřil do odbojové skupiny spolu s Adolfem Cihlářem, za což byl zatčen a odeslán do koncentračního tábora.

Otec Ing. Václava Mačáta.

VÁCLAV MAČÁT, Ing.

* 25. 7. 1949,

sportovní manažer

generální ředitel firmy OR-CZ spol. s r. o., od roku 2006 místostarosta Moravské Třebové, autor knihy Logistika: Teorie a praxe (komplexní pohled na logistiku, vymezení základních pojmů, praktické zkušenosti v české i zahraniční ekonomice.)

V letech 1987 až 2005 pracoval jako předseda Výkonného výboru TJ Slovan. Je aktivním sportovcem (plavání, tenis, lyžování).

Otec Daniela a Michala Mačátových.

MAČÁT, Daniel Mgr.

vrchní trenér české reprezentace v travním lyžování

Trenér oddílu travního lyžování v Moravské Třebové, od roku 1991 šéftrenér české reprezentace juniorů, mužů a žen. Travní lyžaře dovedl již k 16 titulům mistra světa, 39 vítězstvím z juniorských Mistrovství světa a 5 zlatým medailím ve světovém poháru družstev. Češi patří v tomto sportu do světové špičky. V letech 2003, 2011 a 2012 byl vyhlášen absolutním vítězem ankety Sportovec města Moravská Třebová.

Otec Václava Mačáta nejmladšího.

MAČÁT, Michal, Ing.

*2. 12. 1973

Mistr světa v travním lyžování

Absolvent moravskotřebovského gymnázia, dále studoval matematickou analýzu na Univerzitě Palackého v Olomouci. Je Mistrem světa z roku 1997 v disciplíně superobří slalom, několikanásobný juniorský Mistr světa a vítěz hodnocení Světového poháru 2001.

MAČÁT, Václav nejmladší

*25. 1. 1999,

Mistr ČR v travním lyžování

Reprezentant TJ Slovan v travním lyžování. Je Mistrem ČR v super-G, dvakrát získal stříbro na mistrovství ČR a vybojoval 2. místo v celkové klasifikaci českého poháru.

MAHDAL, Zdeněk

*10. 6. 1960, Moravská Třebová

divadelní a filmový herec, dabér, moderátor, dabingový režisér a producent

Vystudoval střední průmyslovou školu filmovou v Čmelicích, poté herectví na JAMU (1983) v Brně. První angažmá získal v Divadle Josefa Kajetána Tyla v Plzni (1983-1991), poté se přestěhoval do Prahy, kde byl členem Divadla Jiřího Wolкера, Hudebního divadla Karlín či Divadla ABC.. Ve filmech hrál jen ve vedlejších rolích např. Veni vidi, vici (2009), Vyprávěj (2007), Kamarád do deště II (1992), Lovci a oběti (2014). Od poloviny devadesátých let působí na poli dabingu, kde je jednou z nejvýraznějších osobností. Pravidelně propůjčuje hlas hercům jako jsou Nicolas Cage, Kevin Costner, Edie Murphy, Patrick Swayze, Hugh Jackman, Quentin Tarantino, Dennis Quaid nebo animovanému tygrovi Diegovi v tetralogii Doba ledová. Práci s hlasem uplatnil Mahdal i v jiných žánrech, působil jako moderátor rádií

Vox a Alfa, tuto profesi si pak zopakoval i před kamerou v PRIMA JÍZDĚ na televizi Prima, kterou uváděl deset let spolu s Danou Morávkovou. Byl dlouholetým životním partnerem herečky Miroslavy Součkové (*1965), taktéž vynikající dabérky. Mají spolu tři syny, jejich vztah ovšem skončil v roce 2008 rozchodem, který svého času značně zaměstnával bulvární média kvůli údajnému domácímu násilí. Z dalšího vztahu má dceru Terezu. (o.z.)

MÁNEK, Rudolf, plukovník

*18. 4. 1929, Domousnice – †23. 10. 2015, Moravská Třebová

Osobnost města za zásluhy o propagaci vážné hudby

Rudolf Mánek více než 40 let organizoval ve městě koncerty vážné hudby, mnohdy za účasti předních interpretů, např. Smetanova kvarteta, čímž popularizoval tuto oblast kultury. Sám byl aktivním hudebníkem, taktéž dlouholetým předsedou Kruhu přátel vážné hudby ve městě. Vystudoval pedagogickou fakultu na univerzitě J. A. Komenského v Bratislavě, obor ruština a hudební výchova, učil hru na housle v Moravské Třebové a Svitavách. Rudolf Mánek se stal Osobností města za rok 2011.

Povoláním byl voják. Začínal v Bruntále, poté působil v Bratislavě, pak byl převelen do Moravské Třebové, kde působil jako náčelník oddělení vzdělávání. Vojenskou kariéru završil jako velitel posádky v Opavě. (ov.)

MARTÍNEK, Radko Mgr.

*6. 6. 1956, Brno

ministr, hejtman Pardubického kraje, senátor

Absolvent jevičského gymnázia vystudoval na Filosofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci obor dějepis a občanská nauka, dále také zeměpis na Přírodovědecké fakultě tamtéž. V letech 1980 – 1994 vyučoval nejprve na Středním odborném učilišti, poté na moravskotřebovském gymnáziu.

V letech 1994 – 1998 byl starostou města Moravská Třebová, současně byl v letech 1998-2009 poslancem parlamentu ČR v klubu ČSSD. Od dubna 2005 do září 2006 byl ministrem pro místní rozvoj. V období 2008 – 2012 působil jako hejtman Pardubického kraje. Od roku 2012 je senátorem ČR za obvod č. 50 (Svitavy), od roku 2014 je moravskotřebovským radním.

Zastával funkci městského kronikáře (1985-86) a byl předsedou Komise památkové péče (1990-1994). (aut.)

MARTÍNKOVÁ, Jana PhDr.

*3. 8. 1958, Olomouc - †22. 7. 2015, Svitavy

historička, vedoucí Městského muzea, Osobnost města Moravská Třebová

Absolventka Slovanského gymnázia v Olomouci vystudovala Filozofickou fakultu Univerzity Palackého tamtéž, a to v oboru historie, němčina. Byla dlouholetou vedoucí Městského muzea v MT (1986-2014), stejně tak členkou Komise památkové péče. Svou badatelskou činností, historickými články především v Moravskotřebovském zpravodaji a Vlastivědných listech, odbornými publikacemi propagovala město. Právě za mimořádnou aktivitu v oblasti historie a propagace města jí byla roku 2009 udělena historicky první Cena města. Navržena však byla také za konkrétní a aktuální dílo, kterým byl návrh, příprava a realizace výstavy „Poklady Moravské Třebové“ v Lobkovickém paláci na Pražském hradě v době od 30. 9. 2008 do 1. 2. 2009. Výstava představila historii našeho města a jeho

pozoruhodnosti široké veřejnosti na celostátní úrovni. Byla mimořádně úspěšná a přispěla zviditelnění městské památkové rezervace v MT. (ov.)

MATHER, Rudolf

*25. 1. 1891 Olomouc - †25. 10. 1975

výtvarník, pedagog

Narodil se rodině krejčího. Po studiu na olomouckém reálném gymnáziu, kde vynikal v kreslení, byl přijat na vídeňskou akademii, kde byl již během studia oceňován. Roku 1915 však studium přerušil, narukoval a účastnil se tažení do Srbska a Černé hory. Na podzim 1916 se účastnil ofenzívy v Rusku, kde byl raněn a zajat. Po návratu ze zajetí v roce 1918 se vrátil k umělecké tvorbě a studium dokončil v Praze roku 1919 státní zkouškou. Následně nastoupil na německou reálku v Olomouci. Věnoval se zde kromě pedagogické činnosti také organizaci výtvarného života na Moravě: 1922 založil první umělecký spolek v Olomouci, pobočku Metznerova svazu – sdružení německých umělců v Československu. Roku 1925 přesídlil do MT, prostřednictvím svého tchána, knihtiskaře a nakladatele Laurence

Kullila stále udržoval kontakty s Olomoucí. Po vysídlení působil do roku 1956 na vyšší reálné škole v Neu-Ulmu, v jehož blízkosti po ztrátě zraku a dlouhé těžké nemoci zemřel. Zabýval se především grafikou, ilustrační tvorbou a úpravou knih. Jeho grafické dílo dosáhlo v roce 1944 počtu asi čtyř set listů, Mather byl údajně nejpłodnějším grafikem na severní Moravě meziválečného období.

MATOUŠEK, František PhDr.

*23. 12. 1948, Moravská Třebová

středoškolský pedagog (dějepis, český jazyk), moravskotřebovský patriot

Ve městě prožil celý život a je jeho neúnavným propagátorem. 25 let se aktivně podílel na činnosti Komise památkové péče, jako historik zmapoval zejména MT ve 20. století, řadu článků publikoval v Moravskotřebovských vlastivědných listech. Coby městský kronikář pořídil šest ročních zápisů, pracoval jako sportovní redaktor místního a regionálního tisku, napsal cca 2500 příspěvků. Je lektor Moravskotřebovské univerzity 3. věku, organizátor společenského, kulturního a sportovního dění. (aut.)

MAULER, Jan

*20. 12. 1938, Kostelec na Hané

fotograf, historik, umělecký tiskař, Osobnost města Moravská Třebová

U svého otce se vyučil písmomalířem a lakýrníkem a toto řemeslo vykonával od roku 1956 v Moravské Třebové. Tiskl grafiky více než padesáti umělců, mimo jiné Adolfa Borna. V r.1983 byl přijat jako umělecký tiskař do Fondu výtvarných umělců a v roce 1994 za člena sdružení českých umělců grafiků Hollar v Praze. Roku 2011 byla JM udělena Cena města za významný přínos k uchování a rozvoji kulturního dědictví MT, za dlouhodobou aktivní práci v oblasti ochrany a dokumentace památek a prezentaci výtvarného umění, za vynikající výsledky v práci uměleckého tiskaře, které přispěly k dobré pověsti a popularitě města. JM byl v letech 1957 – 2010 členem Komise památkové péče, jíž v období 1974-1978 předsedal. Je členem Klubu přátel výtvarného umění, jako člen ZO Českého zahrádkářského svazu. Jako fotograf byl mnohokrát oceněn v soutěži „Moravská Třebová jak ji neznáme“. (aut.)

**MAXOVÁ, Jaroslava (HORSKÁ)
operní pěvkyně, mezzosopránistka**

*6. 4. 1957, Moravská Třebová

V roce 1980 absolvovala Pedagogickou fakultu Univerzity Palackého v oboru český jazyk a hudební výchova. Následně studovala Vysokou školu múzických umění v Bratislavě (absolv. 1984). Již během studií vystupovala ve Slovenského národním divadle. Hostovala na operních scénách a koncertních pódii v Itálii, Německu, Holandsku, Španělsku, Francii, Švýcarsku, Rakousku, Maďarsku, Rusku, Turecku, Číně a Japonsku s řadou dirigentů světového jména (Ch. Mackerras, M. Atzmon, A. Sacchetti, A. Parott, H. Soudant, A. Jóo, F. Nagy, Z. Košler, J. Bělohávek, O.Dohnányi, J. Wildner, A. Stöhr aj.). Spolupracuje s rozhlasem, televizí, gramofonovými firmami např. s londýnskou Romantic Robot. V roce 1988 zpívala koncert z děl L. Perosiho pro papeže Jana Pavla II. v jeho letním sídle v Castel Gandolfo. V roce 1994 se stala sólistkou Národního divadla v Praze. Pět let působila jako profesorka sólového zpěvu na Konzervatoři Jaroslava Ježka v Praze a výukou zpěvu se zabývá i v současnosti. Dvakrát byla nominována na cenu Thálie (Vrtoch slečny Donnithornové, Médium) a na Hereckou cenu roku (Médium). (o.z.)

**METYŠ, Jaromír
hudebník, spisovatel, husitský farář**

*9. 1. 1896, Litomyšl - †31. 5. 1975 Moravská Třebová

V letech 1921 – 1942 vedl městskou knihovnu Litomyšli, založil zde hudební oddělení. Byl propagátorem odkazu Bohumila Smetany: od r.1949 spolupracoval na festivalu Smetanova Litomyšl; měl hlavní projev při odhalení pomníku Bedřicha Smetany u muzea v Moravské Třebové (1957). Je autorem řady článků v regionálních časopisech a novinách (Hudební Litomyšl, Soupis literátů, vědeckých pracovníků a umělců z Litomyšle ad.). V roce 1958 se přestěhoval do MT, kde vedl pěvecký sbor Smetana. V letech 1958 – 1965 zastával funkci městského kronikáře MT. Je otcem Karla Metyše.

METYŠ, Karel
vlastenec, starosta

*4. 11. 1932 Litomyšl

Byl činný ve skautském hnutí, od roku 1945 vedl v MT družinu Jestřábů, na konci 60. let se zapojil do obnovy MT skautského střediska. Poté, co byl Junák po normalizaci potřetí zakázán, ukrýval střediskovou vlajku až do roku 1989. V roce 1949 coby sedmnáctiletý byl zatčen za rozšiřování letáků s projevem prezidenta Beneše, obviněn z velezrady a v říjnu 1950 v procesu „Stříteský a spol.“ spolu s dalšími skauty odsouzen ke třem letům odnětí svobody, pokutě a ztrátě poloviny majetku. Trest si odpykával převážně v Ústavu pro mladistvé delikventy v Zámrsku. V roce 1968 se zapojil do obnovy Junáka a postupně si dokončil i vysokoškolské technické vzdělání. Po listopadu 1989 krátce (do prvních voleb) zastával v Moravské Třebové funkci starosty. Dne 28. září 1990 jej Krajský soud v Hradci Králové rehabilitoval. Ministrem obrany byl oceněn medailí za odboj a odpor proti komunismu v době totalitního režimu. S manželkou Dagmar má tři děti.

NESMÜLLER, Josef Ferdinand
rakouský herec (komik), divadelní režisér

*9. 3. 1818, Moravská Třebová – † 9. 5. 1895, Drážďany

Narodil se jako Josef Ferdinand Müller, syn ševce. Studoval střední školu pro duchovenstvo v Poličce. Protože se od mládí pilně věnoval hudbě, uplatnil se v divadelním orchestru. Právě tehdy v něm uzrálo přesvědčení stát se hercem: poprvé vystoupil na scéně Olomouckého divadla, 1. 11. 1835. Od roku 1845 působil v městském divadle ve Wroclawi, od roku 1848 pak v Thalia Theater v Hamburku coby komik mj. ve vlastní (a velmi populární) operetě Die Zillerthaler. 4. 5. 1854 obdržel povolení ke stavbě druhého divadla v Drážďanech, které poté řídil. Je autorem řady divadelních her, například Ein Theaterskandal (Divadelní skandál, 1859), Ein armer Teufel (Chudý ďábel, 1852), Gräfin Flavia (Hraběnka Flavia, 1882). (ov.)

ORÁLEK, Dušan
cyklista, Mistr ČR, servisman

*1974, Moravská Třebová

Moravskotřebovský sportovec – především cyklista, ale i hokejový brankář, se ve svých sedmnácti letech stal Mistrem republiky v cyklistickém sprintu na dráze. Během pěti let působení v prestižním SVS Favorit Brno se dostal až do české reprezentace. Dobře nastartovanou kariéru však přerušila nemoc. Od roku 1999 se věnuje cyklistice rekreačně. V roce 2012 se stal nejlepším cyklistou města, když zvítězil v seriálu Cykloman. V současné době je členem svitavského týmu SCS Mirva. Kromě toho je servismanem bikového klubu Bredy sport team a Rubena Fort Team a kolo seřizoval například i takové hvězdě cyklistiky, jako je Radovan Fořt.

PACÁK Jiří František
významný vrcholně barokní sochař

*1664 Žírec u Dvora Králové – †11. 8. 1742 Moravská Třebová

Byl žákem Matyáše Bernarda Brauna, později se stal jeho spolupracovníkem a pokračovatelem. Pracoval u jeho zakázek v Litomyšli a Šporkově Kuksu. Roku 1738 přenechal dílnu synovi Václavu Františkovi Pacákovi a odstěhoval se do MT, a to patrně na popud sochaře Severina Tischlera, jež byl jedním ze dvou svědků na Pacákově druhé svatbě, která proběhla 16. 10. 1738 (Druhým svědkem byl František Josef Seitel). Vzhledem k tomu, že jejich tvorba se střetává, a také díky tomu, že měli podobný styl a oba byli ovlivněni Braunem, bylo hodně Tischlerových prací mylně přisouzeno Pacákovi. Pro MT vytvořil významná barokní sousoší, například sochu Víry a naděje a kazatelnu ve farním kostele. Za vrchol Pacákovy tvorby je považováno sousoší Kalvárie na Křížovém vrchu, jeho díla však nalezneme také v Poličce (sochy sv. Michala a sv. Jiří na kašnách na náměstí), v Litomyšli (sochy antických bohů *Apollóna, Ceres, Pluta a Diany*), Bystrém, Lačnově či Městečku Trnávce. Lze jej nalézt i pod jmény Jiří Paczak, Jiří Patzak, Jiří Patzalt. Některé zdroje uvádějí, že se narodil ve Starém Rokytínku u Trutnova.

PAŘILOVÁ, Nikola

*18. 5. 1994, Moravská Třebová

atletka, trojnásobná vítězka Evropských atletických her sportovců do 15-ti let, sedminásobná mistryně ČR

Atletice se věnovala od mládí, původně byla všestrannou atletkou – v roce 2005 vyhrála běžeckou Orlickou ligu mládeže. Od poloviny povinné školní docházky se začala věnovat především skoku vysokému. Na dětské olympiádě mládeže v roce 2007 vybojovala v této disciplíně 1. a dva roky poté 2. místo. První mezinárodní úspěch přišel v roce 2006, kdy obsadila 2. místo ve skoku vysokém na Evropských atletických hrách do 15 let. Tamtéž tuto disciplínu ovládla v letech 2007, 2008, 2009. V roce 2011 přišel největší úspěch: 7. místo na MS do 17 let ve Francii a 9. místo na Evropské olympiádě mládeže v Turecku. Od roku 2010 je členkou týmu AK Olymp Brno, které má na svém kontě 15 vítězství z Mistrovství ČR v soutěži družstev. Od roku 2012 si zkouší také trojskok a víceboj, ve kterých má finálová umístění z MČR. Od roku 2006 reprezentuje ČR v mezistátních utkáních. Doma má 7 titulů mistryně ČR ve skoku vysokém. Momentálně je studentkou sportovní fakulty Masarykovy univerzity. V letech 2005, 2007 a 2009 byla vyhlášena absolutní vítězkou ankety Sportovec města. (aut.)

PESCHKA, Ernst, Ing.

*20. 6. 1900, Moravská Třebová – †17. 1. 1970, Waldkraiburg, Německo

československý politik německé národnosti, meziválečný poslanec

Vystudoval moravskotřebovské gymnázium, poté obor elektrotechnika na Německé technice v Brně, kde získal titul inženýra. Tam také v letech 1923-26 působil jako asistent na národohospodářské katedře. Po parlamentních volbách v roce 1935 se stal poslancem Národního shromáždění za Sudetoněmeckou stranu (Sudetendeutsche Partei, SdP). O poslanecké křeslo přišel v roce 1938 v souvislosti se změnami hranic Československa. Po anexi Sudet zastával byl poslancem Říšského sněmu za NSDAP. Po válce žil v Západním Německu.

DE PETRI, Pietro

*asi 1550 Bruggy, Belgie – †5. 6. 1611, Moravská Třebová

belgický malíř deskových obrazů

De Petri byl po otci italského původu, narodil se v Belgii (Briigg/Bruggy) a do MT jej roku 1574 z Brna přivedl Jan z Boskovic. Proslul jako portrétista, autor mytologických obrazů a miniatur. Pietro byl nejen oblíbený umělec, ale získal si i vážnost jako radní a purkmistr, jímž byl třikrát zvolen. Vlastnil na náměstí dům čp. 120/16, který byl postaven v první polovině 16. století a je zdobený mj. honosným kamenným portálem z roku 1540. Od Pietra pochází portrét Žerotínův v muzeu a jiný obraz, kterým byla vyzdobena zasedací síň městské rady. Je také autorem obrazu Jana z Boskovic na úmrtním loži, který visí na třebovském zámku, a je mu připisována podobizna Anny z Boskovic, která je umístěna v muzeu v Londýně. Koncem 17. století vznikla pokoutní škola Petra de Petri v domě radního Tomáše Romera.

PIESCHL, Gerhard

* 23. 1. 1934, Moravská Třebová

římskokatolický teolog, biskup

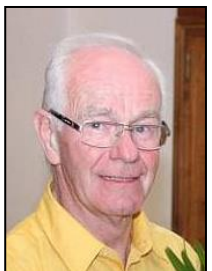
Po vyhnání ze Sudet studoval teologii v Königsteinu, Frankfurtu a Freiburgu. Jako kněz byl vysvěcen 8. 12. 1961. V letech 1962-1968 byl rektorem biskupského semináře v Hadamaru, později kaplanem v Bad Ems, Bad Schwalbach a Frankfurtu nad Mohanem. V letech 1968 až 1977 sloužil jako vojenský kaplan, nejprve jako pastor 5. tankové divize v Diez, poté v Bundeswehr v Koblenz jako vojenský děkan zodpovědný zejména za politické vzdělávání a etické vazby. 23. 10. 1977 byl v katedrále ve Frankfurtu nad Mohanem vysvěcen na biskupa. V letech 1978-2003 byl pomocným biskupem v Diecézi Limburg. V roce 1996 mu byl udělen Spolkový kříž za zásluhy I. třídy. Mezi jeho další ocenění patří například Plaketa cti od Svazu vyhnanců.

PLÁT, Vojtěch

šachový vicemistr Evropy, pětinasobný mistr ČR v kategorii juniorů

*23. 1. 1994, Moravská Třebová

SCHNEEWEISS, Josef, Ing.

držitel ceny města z roku 2010 za rozvoj turistiky ve městě

V roce 2010 byla cena města udělena Josefu Schneeweisovi, a to nejen za rozvoj turistiky ve městě. V prostorách muzea se sešli přátelé nositele ceny a jeho příznivci, udělení ceny bylo vítáno širokou veřejností a provázeno všeobecným souhlasem. Ing. Schneeweis je dlouhodobě vnímán jako osobnost města, člověk, který má dlouholeté a výrazné zásluhy v oblasti turistiky, s důrazem na cykloturistiku a výchovu mládeže. (aut.)

SCHNEIDER, FRANTIŠEK (FRANZ)

*24. 1. 1819 Boršov – †30.1.1905 Radešín, okres Zďár n/S.

hudebník a skladatel

Studoval na Gymnáziu v MT a v Brně, poté právo v Olomouci a ve Vídni. Byl hudebníkem a skladatelem, napsal několik svazků básní, psal dramata a veselohry.

SCHÜCH, Rochus (SCHIECH, SCHUCH)

* 15. 8. 1788, Linhartice - †4. 3. 1844, Brazílie

mineralog, pedagog

Působil jako profesor matematiky a přírodních věd na střední škole v Opavě, později byl učitelem arcivévodkyně Marie Leopoldiny Habsburské. Na její žádost se vydal v roce 1817 do Brazílie. Založil malou sbírku přírodní historie, která se později stala základem pro brazilské Národní muzeum. Shromáždil rozsáhlou kolekci brazilských rostlin, která se nachází v Ústavu botaniky Národního historického muzea ve Vídni. Byl členem brazilského institutu geografie. Stal se také učitelem Leopoldina syna Petra II., pozdějším brazilským císařem. Schüchovo jméno přežívá v názvu brazilské rostliny z čeledi myrtovitých - Eugenia schuechiana.

SMÉKAL, Petr „Kopčem“
kytarista, zpěvák, perkusista

*20. 4. 1955, Jevíčko

Je absolventem jevíčského gymnázia a pedagogické fakulty v Brně. Celý život učí na základní škole v Městečku Trnávce. Již od útlého věku vystupoval se svým bratrem – dvojčetem v různých pěveckých soutěžích a při společenských událostech. Zlom v hudebním vkusu a muzikantských aktivitách nastal po příchodu spolužáka Vladimíra Moravce; on společně se Zdeňkem Frýbortem provázejí Kopčema po celou jeho hudební kariéru. Vliv na PS měl třebovský bubeník Jiří Klempa, který vnesl do jeho hudby řád a pravidelnost. PS v 70. letech 20. stol. účinkoval v moravskotřebovském beatovém ansámblu Rozcapený bobr, který po krátkém působení a pořízení jediného stejnojmenného CD vystupuje jen příležitostně na vzpomínkových akcích. V 90. letech účinkoval v proslulé folkrockové formaci Povijan ze Svitav, jíž šéfoval František Černý, nynější kapelník a zakladatel superfolkrockového Čechomoru. V květnu 1994 Povijan natočil vlastně jen jedno album, CD Sto cukrů (Panton 1995). Ve stejném roce vznikla kapela Kaderus Blues, jejímž je zakládajícím členem. Společně s Ivou Bittovou, Lubošem Malinou, Petrem Vavříkem, Milanem Strakou, Klementem Jochymkem či Zdeňkem 'Samem' Frýbortem hostoval na desce Kale Bala, kale jakha - Černé vlasy, černé oči (1999) světově proslulé (prestižní washingtonský Festival of American Folklife 1995 aj.) svitavské romské skupiny Točkolotoč (vítěz Porty 1986). Od září 2002 se Petr s kolegou Samem a synem Petrem (tenorsax) podílí na resuscitaci legendárního, za normalizace do jisté míry perzekuovaného, orlickoústeckého jazz-rock-bandu Chameleon, pro nějž později i komponuje. Skladatelský směr a image také dosud utváří v bigbítové kapele Kopjam z malohanáckého Jevíčka, kde se začala scházet na podzim 2010. (aut.)

SPINA, Franz
profesor, spoluzakladatel Vlastivědného věstníku Hřebečska

*5. 10. 1868, Městečko Trnávka – †17. 9. 1938 Praha

Narodil v rodině, která po generace provozovala řeznickou živnost a hospodařila v Městečku Trnávce č. p. 47. Jeho rodiči byl Franz Spina a jeho manželka Marie z rodiny šafáře Friebe z panského dvora. Základy vzdělání mu dala trnávcecká škola a poté MT gymnázium, kde v roce 1887 maturoval. Ve vysokoškolských studiích pokračoval na univerzitě ve Vídni a poté na Karlově univerzitě v Praze. Studoval germanistiku, slavistiku, českou filozofii a filologii. Po skončení studií získal titul doktora filozofie. Jako profesor učil na několika gymnáziích, a to i v MT v letech 1901 až 1906, kde spolu s Aloisem Czernym začal vydávat Vlastivědný věstník Hřebečska. Od roku 1906 učil v Praze na gymnáziu a od roku 1909 přednášel na německé univerzitě nejprve jako soukromý docent. V roce 1917 se stal mimořádným a v roce 1921 řádným profesorem české řeči a literatury. Jako vědec se věnoval zejména staročeským legendám a knihtiskům. Byl činný i jako publicista a podílel se na vydávání časopisů Slawische Rundschau a Germanoslavica. (ov.)

STEJSKAL, JAN, doc. Ing, Ph.D.
ekonom, vysokoškolský pedagog

*2. 3. 1980, Moravská Třebová

Zabývá se propojením podnikatelského a veřejného sektoru se zaměřením na moderní nástroje podpory růstu a rozvoje zejména v oblasti regionů. Specializuje se na veřejnou ekonomii a její jednotlivé části (daňová teorie, nestátní neziskové organizace a jejich management, ekonomika a účetnictví). Vystudoval Fakultu ekonomicko-správní na Univerzitě Pardubice, kde od roku 2006 také působí - přednáší veřejnou ekonomii a ekonomiku veřejného sektoru, ekonomiku veřejných služeb. Současně je zástupcem vedoucí Ústavu ekonomických věd na Fakultě ekonomicko-správní Univerzity Pardubice. Napsal řadu monografií a odborných knih, např. Průmyslové klastry a jejich vznik v regionech, Měření hodnoty veřejných služeb, Neziskové organizace, Ekonomika neziskové organizace, Nevýdělečné organizace v

teorii, Teori a praxe veřejné ekonomiky. Od roku 2004 zastává funkci předsedy krajské rady Junáka - Pardubického kraje v největší skautské organizaci v ČR s názvem Junák, český skaut, z. s. (aut.)

STRÁŽNICKÝ, František
středoškolský učitel a akademický malíř

*13. 4. 1913, Olomouc – †20. 3. 1985, Moravská Třebová

Studoval Akademii výtvarných umění v Praze (prof. Obrovský, Nechleba), Vysokou školu technickou v Brně (prof. Hlavice) a Praze (prof. Blažíček). Svou první výstavu uspořádal v roce 1946 v Hradci Králové. V témže roce byl přeložen do MT a působil zde jako učitel výtvarné výchovy. Je autorem řady pohledů na město, různých zátiší a portrétů a rovněž řady děl z Valašska. Maloval především portréty a figurální kompozice, později převládly v jeho malbě krajiny a květiny, zatímco akty a portréty zůstávaly v podobě kresebných studií. V r. 2005 vznikl Spolek přátel F. Strážnického (JUDr. Vermousek, Ing. A. Vykydal, F. Zelený, J. Mauler ad.), který otevřel v muzeu pamětní síň s tvorbou F. Strážnického (s řadou ukázek).

SÝKORA, Jan, Ing.
několikanásobný Mistr světa v karate

*3. 12. 1978, Moravská Třebová

Po studiích na moravskotřebovském gymnáziu absolvoval v Brně Vysoké učení technické. Již od dvanácti let se věnuje karate, provozuje styl karate Tang Soo Do, což je korejská forma bojového umění založená zejména na kopacích technikách. Je obohaceno o prvky akrobacie, sebeobrany a také cvičení se zbraněmi. Úspěšně se zúčastnil řady mezinárodních turnajů ve Velké Británii, Portugalsku, Německu či USA a získal celkem pět titulů mistra světa v sestavách se zbraní a beze zbraně. Jan Sýkora je trenérem kroužku Tang Soo Do při moravskotřebovském Domě dětí a mládeže. Je trenérem jediné české školy Tang Soo Do. Škola trénuje v Praze a díky JS také v MT.

SUPPER Juda Tadeáš
barokní malíř , moravskotřebovský měšťan

*29. 3. 1712 Mohelnice – †1. 5. 1771 Moravská Třebová

Narodil se obuvníkovi a kostelníkovi Martinovi a matce Anně Elesabeth, vyrůstal v dnešní Smetanově ulici č. 5 v Mohelnici. Studoval teologii, po šesti semestrech a setkání s malířem Karlem Franzem Josefem Harringerem, který prováděl výzdobu kláštera na Hradisku, se však studia vzdal, vstoupil k Harringerovi do učení, kde se seznamoval s freskami italských mistrů a s Andrea Pozzou, odborníkem na perspektivu. Po svatbě – už jako třebovský občan – se ve městě těšil velké důvěře a vážnosti, několik let zastával funkci radního. Kolem roku 1750 si zřídil malířskou dílnu v Moravské Třebové, v níž pracoval v letech 1752-1761 společně se svým synem Karlem Fr. Silvestrem. Je autorem zejména oltářních obrazů a fresek ve městě a širokém okolí (Rychnov, Chornice, Městečko Trnávka, Křenov, Gruna, Březina, Sedlec u Kutné Hory ad. K nejvýznamnějším patří jeho fresky v presbytáři farního kostela, barokně přestavěného po požáru v r. 1726 a v loretánské kapli (restaurováno v letech 1994 – 1996). Rovněž v presbytáři hřbitovního kostela Nalezení sv. kříže vyzdobil freskami stěny a zejména stropní freska Nalezení Sv. Kříže královnou Helenou je odborníky označována za vrchol jeho prací, v níž vyzdobil před smrtí vnější i vnitřní stěny. Kapli nechal ke kostelu přistavět moravskotřebovský starosta a soukeník Matěj Klossius roku 1767 a za výmalbu vnější stěny (fresky) mu v ní přislíbil místo posledního odpočinku

Zemřel po těžké nemoci během malování interiéru kostela v Moravské Třebové, nedokončil práce v presbytáři, ani v lodi farního kostela. V práci pokračoval jeho syn, který podle otcova návrhu pokryl klenbu lodi scénami Klanění pastýřů, Korunování P. Marie, Immaculata, a Bůh Stvořitel. Supperovy malby jsou provedeny technikou fresco-secco = malba do vlhké omítky.

ŠKODA, Jan

* 22. 2. 1929, Humpolec

boxer, všestranně nadaný sportovec, stavař

V MT žije od července 1945. Reprezentant TJ Slovan patřil v letech 1948 – 1958 mezi českou boxerskou špičku; byl třikrát Mistrem Moravy, porazil několikanásobného Mistra republiky Milana Janštu, boxoval s olympijským vítězem Júliem Tormou a známým otužilcem Františkem Venclovským. Na krajské úrovni hrál volejbal. V osmdesátých letech byl jedním ze zakladatelů tenisových kurtů ve městě. Až do roku 1990 se věnoval technickým sportům, 15 let působil jako trenér mládeže pro biatlon a střelbu, souběžně působil v Českém rybářském svazu. Profesí je Jan Škoda stavař. Projektoval rozhlednu Pastýřku, která se nad městem tyčí od roku 2009, spolupromoval zimní stadion – Rehau Arenu a stojí také za rekonstrukcí řady historických domů v centru města, zejména pak na náměstí TGM. (aut.)

ŠMERAL, Jiří PhDr.

*17. 6. 1973, Moravská Třebová

historik, autor publikací o Moravské Třebové a okolí

Vystudoval gymnázium v Moravské Třebové a historii na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, kde následně také působil jako odborný asistent na katedře historie se zaměřením na dějiny středověku. Ve své vědecké a publikační činnosti se zaměřuje na monasteriologii, dějiny osídlování, urbánní historii, zaalpskou renesanci a humanismus. Publikoval řadu článků a studií, knižně například Řád augustiniánů eremitů na Moravě v předhusitské době (2008). Redakčně se podílel na přípravě a vydání dvousvazkových akademických Dějin Olomouce (editor 1. svazku, 2009) nebo monografie malíře Augustina Mervarta (2012). Ve své odborné činnosti se rovněž zabývá regionální historií, historiografií a národopisem Moravskotřebovska (někdejšího Hřebečska) a Malé Hané. Spolupracuje s Městským muzeem v Moravské Třebové. Odborné i popularizační články z regionu publikoval v Moravskotřebovských vlastivědných listech, sborníku Pomezí Čech, Moravy a Slezska, v místním a regionálním tisku. Knižně vyšly publikace Pověsti Moravskotřebovska (2004), Hřebečsko, náš kraj? (2009), 75 let skautingu v Moravské Třebové (2010), Křenovská farnost v historii (2010), Městečko Trnávka. 700 let obce (2010), Pověsti Jevíčka a Malé Hané (2012), Biskupice 1262-2012 (2014), Barokní komplex Křenov. Muzeum fara Křenov (2014). (aut.)

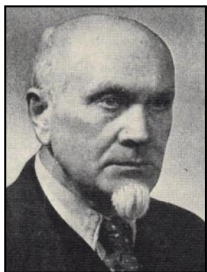

ŠTĚPAŘ, Petr

*4. 10. 1964, Moravská Třebová

Sportovec (cyklista, duatlonista, běžec)

Moravskotřebovský kameník a všestranně nadaný sportovec, v letech 1997 – 2002 byl šestkrát vyhlášen sportovcem města. Je členem CK Slovan Moravská Třebová a triatlonové stáje OMT Pardubice a držitelem nejrychlejšího trebovského času v Děřichovském memoriálu (25:40 min). Pravidelně se účastní kultovního seriálu Cykloman (seriál silničních, terénních a městských cyklistických závodů o pohár pro nejuniverzálnějšího cyklistu města Moravská Třebová), jehož je i duchovním otcem. V roce 2002 jej zcela ovládl a pouze dvakrát se v sedmnáctileté historii Cyklomana nebyl v celkovém hodnocení mezi třemi nejlepšími. Z jeho mnoha dalších úspěchů jmenujme 8. místo v duatlonu na Mistrovství světa (1996 a 2008), celkové 5. místo v Českém poháru v duatlonu (1998), 3. místo na Mistrovství ČR v duatlonu (2006), 1. místo na MČR v krátkém duatlonu (2007 a 2015), 1. místo na MČR v dlouhém duatlonu (2008, 2015), 1. místo v triatlonovém závodě ČR Valachymen. (o.z.)

TAUSCHINSKY, Gustav

*9. 4. 1888, Krasíkov – †12. 1. 1978, Eglosheim

malíř, pedagog

Po absolvování moravskotřebovského gymnázia studoval ve Vídni Akademii výtvarného umění. Již během studií získal mnoho ocenění. Poté se stal učitelem kreslení na Gymnáziu v Triestu (1912-13). Po vypuknutí I. světové války byl povolán do armády. Po válce se vzdal učitelského povolání a stal se výtvarníkem na volném noze. Hospodařil na malém statku v Třebořově čp. 54 a ke svým obrazům (oleje, akvarely, perokresby) čerpal náměty ve svém okolí, zejména v Moravské Třebové ale i ze svých pobytů v Rakousku a Tyrolsku. Maloval také akty, portréty, zátiší, květiny ale i divadelní kulisy. Věnoval se i výzdobě a restaurátorským pracím v kostelech, např. v roce 1937 v kostele sv. Anny v Boršově. Po druhé světové válce byl coby občan německé národnosti zařazen do odsunu, při němž přišel o většinu svých děl a velmi touto ztrátou trpěl. Poslední roky svého života prožil ve skromných poměrech v Eglosheimu u Ludwigsburgu. Roku 1976 získal za svou práci ocenění Hřebečská kulturní cena. Vystavoval v Praze, Brně, MT, a v Göppingenu, dnes jsou jeho díla většinou v soukromých sbírkách. V třicátých letech vydal německý kulturní spolek v Praze jeho obrazy ve formě pohlednic. (ov.)

TRÁVNÍČEK, Pavel

*26. 10. 1950, Konice

divadelní a filmový herec, dabér, moderátor, divadelní režisér

Narodil se v hudební rodině, otec hrával na housle, starší sestra Marta vyučuje hudbu. Dětství prožil v Moravské Třebové, kde se aktivně věnoval fotbalu a hře na klavír a trubku. Po studiu na moravskotřebovském gymnáziu a brněnské JAMU hrál v Divadle bratří Mrštíků v Brně. V roce 1976 přesídlil natrvalo do Prahy, kde účinkoval v Divadle E. F. Buriana, v Činoherním klubu a v Městských divadlech pražských. Popularitu mu přinesla hned jeho první filmová role v dnes tradiční vánoční pohádce Tři oříšky pro Popelku (1973). Vzhledem k tomu, že je dnes uznávaným dabérem, je paradoxní, že jej v této pohádce kvůli Trávníčkovu výraznému moravskému akcentu předaboval Petr Svojtka. Jeho největší dabérskou rolí je postava Hawkeyeho v seriálu MASH, kterého hrál Alan Alda. Hlasem PT mluví často také Alain Delon, John Travolta, Mel Gibson, Terence Hill nebo Jeff Goldblum. V letech 1990 – 1993 byl uměleckým ředitelem Hudebního divadla v Karlíně, v roce 1998 založil soukromé divadlo Skelet, které se v roce 2006 přejmenovalo na společnost Theatre Illusion Biograf. Jako ředitel provozuje divadelní scénu pražské světové komedie s repertoárovou dramaturgií i s hostováním po ČR nebo v zahraničí. Od ledna 2008 hostuje Divadlo Pavla Trávníčka v Žižkovském divadle Jára Cimrmana. V 70. a 80. letech byl obsazován hlavně do pohádek (např. Třetí princ – 1982), v 90. letech se ve filmu objevuje sporadicky, např. Retro seriál Vyprávěj (2009). Je znám také jako moderátor hudebních soutěží Carusošou a (společně se Sabinou Laurinovou), Do-Re-Mi (1998-2004). Byl čtyřikrát ženatý s herečkou Simonou Stašovou, baletkou Evou Štefkovou, divadelní provozní Lucií Vrbovou a produkční Monikou Fialkovou. Má dva syny, Adama s Evou Štefkovou a Pavla s herečkou Helenou Dytrtovou. (o.z.)

VANÍČKOVÁ-MATOUŠKOVÁ, Zdena, Mgr.

*4. 7. 1956, Moravská Třebová

operní pěvkyně

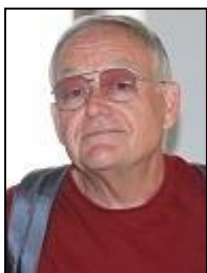
Od dětství se věnovala hře na housle. Absolvovala AMU v roce 1982 u profesorky Boháčové. Jako sólistka působila v operních souborech v Českých Budějovicích a v Brně, natrvalo zakotvila v Ostravě, kde zpívá dosud coby sólistka Národního divadla moravskoslezského. V oboru dramatického sopránů nastudovala většinu titulních rolí, které uváděl na českých i zahraničních operních scénách a hostovala po celé Evropě.

WEBER, VINZENZ DE PAULA

*11. 1. 1809 Trutnov – †5. 8. 1959, Moravská Třebová

dramatik, básník, lékař

Gymnaziální vzdělání získal v Hradci Králové, kde byl pod ochranou strýce, který byl tehdy profesorem teologie na tamním biskupském semináři. Vinzenz Paul Weber studoval v Brně filosofii, ve Vídni a v Praze medicínu. Působil jako praktický lékař ve Svitavách, kde začal psát básně a kde v roce 1841 napsal tragédii Spartakus, která měla v dubnu 1845 premiéru ve vídeňském Dvorním divadle. Podobný úspěch slavil Weber se svou další truchlohrou Die Wahabitin. Pak ale přišly neúspěchy. Jeho dramatem Athenais a Poslední rytíř sice byla přiznána vysoká poetická hodnota, ale byla ředitelstvím Dvorního divadla odložena jako málo působivá na scéně. Roku 1847 se přestěhoval do MT, kde zastával úřad městského lékaře a později okresního a soudního lékaře. Zde ještě napsal dramatickou báseň Paracelsus, která sice byla vytištěna jako jevištní rukopis, ale nikdy nebyla uvedena. Nedokončeno bylo také jeho drama Stilicho. Je pohřben v MT.

VERMOUSEK, Jan, JUDr.

* 26. 2. 1942, Moravská Třebová

fotograf

Významný moravskotřebovský právník a fotograf, který se mimo jiné zasloužil o vznik stálé výstavy malíře Františka Strážnického v městském muzeu. Je několikanásobným vítězem foto soutěže „Moravská Třebová – jak ji neznáme“ a svými fotografiemi zachycuje a glosuje minulost i současnost města, a tím také přispívá k jeho propagaci. Je členem Komise památkové péče. (aut.)

WEISSOVÁ, Eliška

*1979, Moravská Třebová

operní pěvkyně

Je absolventkou moravskotřebovského gymnázia, zpěv studovala na Konzervatoři v Brně (1997-2000) a na pražské Akademii múzických umění (2000-2005) u prof. René Tučka. Jako doplněk studií absolvovala mistrovské kurzy u Naděždy Kniplové a Petera Dvorského. Získala mnoho úspěchů v pěveckých soutěžích např. Mezinárodní pěvecká soutěž Emy Destinové v Českých Budějovicích (čestné uznání, 2000), Mezinárodní pěvecká soutěž Antonína Dvořáka v Karlových Varech (1. místo, 2004), Queen Sonja Competition v Oslu (semifinalistka, 2005), Competizione dell'opera v Drážďanech (semifinalistka, 2007), nebo Boris Christoff competition (finalistka - duben 2009). Zahraničnímu opernímu publiku se představila v rolích Marcelliny a Třetí damy na turné v Japonsku, jako Rychtařka (Její Pastorkyňa) v sicilské Catanii v Teatro Massimo Bellini a jako Ulrica (Maškarní bál) vystoupí v Sofiiské národní opeře. Jako stálý host působí v opeře Národního divadla v Praze, kde vystupuje např. jako Rychtařka (Její pastorkyňa), Třetí dáma (Kouzelná flétna) a Marcellina (Figarova svatba), dále v plzeňské opeře a ve Státním divadle v Košicích. (o.z.)

WILDEN (WYCHODIL), Gert

*15. 4. 1917, Moravská Třebová – †10. 9. 2015, Tutzing, Německo

skladatel filmové hudby

Celým jménem byl Gerhart Alfred Arnold Vychodil, publikoval ale i pod jmény Frank Colter nebo Jerry Wilton. Během studií na hudební akademii v Praze převzal vedení rozhlasové stanice Radio Orchestra v Plzni. Po válce se usadil v Mnichově a stal se aranžérem renomovaných filmových skladatelů jako byl Werner Richard Heymann, Lothar Brühne a Hans-Martin Majewski. Na konci padesátých let skládal hudební doprovod mnoha dobrodružných a

detektivních filmů. Na přelomu 60. a 70. let byl předním německým filmovým skladatelem. Mezi jeho nejslavnější práci patří hudba k animovanému seriálu Heidi (1974). Mezi lety 1961-64 vedl taneční orchestr Bavorského rozhlasu. V roce 1976 založil vokální soubor Multi-Harmoniker, ve kterém působil jako klavírista. Syn Gert Wilden junior (*1960) je také filmový skladatel

WONDRA, Johann Anton

* 25. 5. 1769, Moravská Třebová - †1817, Moravská Třebová

zakladatel soukenické tovární výroby v Moravské Třebové

Narodil se v rodině soukeníka. Od mládí byl členem místního soukenického cechu a později v něm zastával i vedoucí funkci. Byl vůbec prvním průmyslovým podnikatelem (továrníkem) ve městě; počátkem 19. století zažádal o zemské tovární oprávnění k výrobě vlněných a polovlněných tkanin, které obdržel roku 1803. Vlnářská manufaktura výrazně ovlivnila zdejší průmyslový ráz a stala se základem textilní výroby v celém kraji. Manufakturu založil v domě č. 54, kde měl v provozu 22 tkalcovských stavů a zaměstnával 44 dělníků. Roku 1817 předal podnikání synovi a odešel na odpočinek. Tento syn jménem Johann Josef Wondra byl v letech 1833 až 1844 MT starostou.

Od roku 1845 byl majitelem továrny Anton Josef Wondra, vnuk Johanna Antona, syn Johanna Josefa. Vybudoval v Radkově přádelnu vlny a zaměstnával zde 50 dělníků. Vlastnil deset spřádacích, pět čehracích, pět postřihovacích a dva pročesávací stroje, firma postupně (do r. 1951) přešla na vodní pohon. Radkovská přádelna však rodinu zadlužila a nenaplnila očekávání, a tak, stejně jako továrna na výrobu suken v Gorazdově ulici, roku 1853 přišla do konkurzu. Podnik následně získal Alexander Holzmeister, pradědeček Ludvíka Vincenta Holzmeistera. (ov.)

ZÁPECOVÁ, Petra
fotografka

*3. 5. 1976, Moravská Třebová

Vystudovala fotografickou školu v Brně. První výstavu uspořádala v roce 2006 první výstavu v Olomouci. Další velmi významnou výstavu o rok později na zámku v Moravské Třebové osobně zahájil prezident ČR Václav Klaus, s nímž dlouhodobě spolupracovala. Několik let fotografovala zahraniční tenisty při prestižních turnajích Davis Cupu, spolupracovala s fotbalovým klubem Amfora s Petrem Salavou, na osobní pozvání fotograficky dokumentovala oslavy mnoha populárních osobností např. narozeniny zpěváka Karla Gotta, Heleny Vondráčkové, Jiřiny Bohdalové, Karla Štědrého, svatbu herce a baviče Karla Šípa v Řecku apod. Fotila mnoho dalších významných osobností s oblastí sportu, kultury, a módy. V roce 2010 fotila finále České Miss a v roce 2011 natáčení pořadu - Vínečko pro Českou

Televizi. Za své největší profesní úspěchy považuje fotografování amerického prezidenta Baracka Obamy, papeže Benedikta XVI., prezidenta Václava Havla a hvězdy akčních filmů Jeana Claude Van Damma.

Nejraději svůj objektiv míří na lidi, zejména preferuje focení dětí ve fotoateliéru a lidí v přírodě a na venkově. Procestovala Evropu, USA, Asii ale i například Karibik, kde fotila velkoměsta, ale i obyčejné lidi například na rumunském venkově. Série snímků zachovává v podobě fotoknih. Jedna z jejích fotoknih byla oceněna ve finále prestižní soutěže CEWE FOTOKNIHA roku 2014. (aut.)

ZECHA, Josef Gregor

*1689 - †1762

moravskotřebovský pláteník, později starosta města; mecenáš a zakladatel Piaristického gymnázia (ul. Olomoucká, dnes MÚ)

ZELENÝ, František

*2. 2. 1940

Osobnost města, hudebník

Muzikant, šéf několika hudebních těles, která po desetiletí rozdávají radost a umělecké zážitky nejen Moravskotřebovským, převzal ocenění za celoživotní práci, i za činnost v roce 2014 ve čtvrtek 28. května 2015. Jeho ocenění bylo navrženo za aktivity v Klubu přátel díla Františka Strážnického, za publikační činnost v tomto uskupení a také za vlastní aktivity – zejména za dlouhodobou hudební činnost jazzového orchestru, ve kterém působí jako kapelník. Plně si zasloužil cenu města za dlouholeté zásluhy především v oblasti kultury.

ZUKAL, Rudolf

*7. 6. 1935, Holštejn, okr. Blansko – †17. 12. 2010, Moravská Třebová

umělecký fotograf

V roce 1977 vystudoval Školu výtvarné fotografie v Brně, roku 1986 absolvoval dvouleté kvalifikační studium porotců a lektorů amatérské fotografie v Ústavu pro kulturně výchovnou činnost v Praze. Byl všestranně aktivním fotografem, jeho práce byly vystaveny v Evropě, Austrálii, Japonsku a Jižní Americe. Získal řadu ocenění na národních a mezinárodních fotografických soutěžích, např. v roce 1974 I. cenu za soubor „Černobílá fotografie“ v rámci Kmochova Kolína, nebo v roce 1979 III. místo na mezinárodní výstavě v Polsku. Převažujícím prvkem jeho tvorby jsou portrét, krajina a zátiší. Stál u rozvoje zájmové fotografické činnosti na Moravskotřebovsku, byl zakládající a dlouholetý člen Fotokroužku (při JKP ROH (1961)). Založil nadaci pro rozvoj umělecké fotografie a zasloužil se o znovuotevření Galerie umělecké fotografie (7. 4. 1995), kde uspořádal přes šest desítek výstav předních českých fotografů (Sudek, Plicka, Heckl, Hájek a další), jednu okresní a dvě celostátní fotosoutěže. Galerie sídlila na Brněnské ulici č. 32 až do jeho smrti. Proslul v celorepublikovém měřítku pořádáním Mezinárodního fotofestivalu, na který se do Moravské Třebové sjížděly stovky renomovaných osobností i hostů. Fotofestival probíhal vždy v červnu po celém městě. Fotografie byly rozmístěny na zámku, v muzeu, na radnici, v domově důchodců nebo františkánském klášteře a jeho návštěvnost byla kolem 1500 osob. (ov.)

ŽÁČEK, František, MgA. et Mgr.

*27. 2. 1976 Moravská Třebová

umělec (sochař, grafik), ředitel Kulturních služeb města Moravská Třebová

Vystudoval na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně učitelství pro střední školy, obor výtvarná výchova, vizuální tvorba. V roce 2013 získal titul MgA. na Fakultě výtvarného umění VUT v Brně, kde absolvoval následné magisterské studium v ateliéru Socha 1 u profesora Michala Gabriela. Vyučoval na střední odborné škole ve Velkých Opatovicích (2001-2002), na Základní umělecké škole tamtéž (2002 – 2015), v Jevíčku (2003 – 2011) a v Moravské Třebové (2006 - 2008). Navrhl a vytvořil kolekci kreseb pro účely propagace výstavy „Poklady Moravské Třebové“, která proběhla pod záštitou Národního muzea v Lobkovickém paláci na Pražském hradě (2008-2009). Spoluilustroval knihu Pověsti Moravskotřebovska. Vytvořil komiks pro děti použitého pro naučnou stezku Boršovský les, výtvarně se podílel na projektu Hřebečské důlní stezky. Realizoval projekt Stromostan – stan zavěšený v koruně stromu využitelný pro outdoorové aktivity či zážitkovou environmentální pedagogiku. Od července 2015 je ředitelem Kulturních služeb města Moravská Třebová. (aut.)

WERGLŮV PJOS

punkrocková formace z Moravské Třebové, domovského města festu PoD PaRoU.

Kapela působí na scéně od roku 2002 a od této doby si vydobyla nepřehlédnutelnou pozici na české punkrockové scéně. Koncerty kapely jsou typické svou dynamikou, živelností a také zábavností, kdy bravurně zahrané party svým zpěvem a nezaměnitelným originálním pódiovým projevem dotváří frontman Jiří Leier. Kapely proslula také pro punk netypickými houslemi.

Rok 2002 - Zatím bezejmenné seskupení čtyř muzikantů s nadšením skládat vlastní písně: Martin Sedlák - basa a zpěvy, Tomáš Kolkop - bicí a zpěvy, Jaroslav Jarid Snášel - kytara, Aleš Sam Frýbort jr. - zpěv. V roce 2003 odchází Jarid a Sam a nastupuje kytarista Aleš Navrátil. Kapela dostává jméno. V roce 2004 natáčí své první CD s názvem Lid Fucktor. Během natáčení se přidává kytarista Zdeněk Sedlář, na koncertu na Festu Pod Parou II poslední píseň zpívá Jiří Leier a v této sestavě kapela funguje až do roku 2007. V roce 2008 doplňuje chybějící kytaru houslemi Robert Kelnar, kapela natáčí svou druhou desku Pia Fraus. V srpnu 2012 vzniká třetí album Memento doby, které už ale nenatáčí baskytarista Martin Sedlák, který z kapely odešel v roce 2010. Nahradil jej Michal Štrajt.

KADERUS BLUES

Kapela Kaderus Blues vznikla v roce 1994 ze rockového souboru Rozcapený bobr (Jan Matoušek – zpěv, saxofon, flétna; Vladimír Moravec – baskytara, zpěv; Petr Smékal – kytara, zpěv, Petr Pávek – trubka, Zdeněk Frýbort – bicí), který se věnoval výlučně vlastní soudobé tvorbě. Muzikanti se vrátili k základům a vzorům, podle nichž začínali po roce 1970. Blues začlenili do názvu, aby bylo čitelné, co parta produkuje. Počátek kapely je možné vystopovat do roku 1974, kdy v uskupení B-speciál hráli Vladimír Moravec a Zdeněk Frýbort.

V současnosti staví kapela repertoár na elektrickém blues a rhythm-n-blues. Skladby upravuje do vlastní podoby a využívá také akustické nástroje, slide kytary, perkuse, hřmotítka a velký buben (funusák), aby blues nejlépe vyjádřila dle svého cítění. Snaží se z každé skladby vytáhnout to nejpodstatnější a vlastními prostředky ji předložit posluchači. K tomu přidává vlastní skladby autorské dvojice “Kid” Moravec a “Kopčem” Smékal s náměty básníka a dvorního textaře Rudy Berana. Muzikanti úročí roky strávené v bigbítových kapelách a zkušenosti jim dovolují s nadhledem vyjádřit expresivitu, dynamiku, cit a vše co interpretace blues potřebuje. Síla party je jednoznačně v živém vystoupení a sedí jí menší prostory, dovolující kontakt s posluchači. Kapela vystupuje ve složení: Vladimír Kid Moravec /zpěv, basa, akustická a slide kytara, foukací harmonika), Petr Kopčem Smékal (zpěv, kytary, havajka, perkuse), Zdeněk Sam Frýbort (vokál, bicí, perkuse, funusák, foukací harmonika), Martin Plšek (kytara). Pravidelnými hosty jsou Luba Kamenická (zpěv) a Petr Smékal jr. (tenorsax).

havajka, perkuse), Zdeněk Sam Frýbort (vokál, bicí, perkuse, funusák, foukací harmonika), Martin Plšek (kytara). Pravidelnými hosty jsou Luba Kamenická (zpěv) a Petr Smékal jr. (tenorsax).